

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ 2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2024 YILI
DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU**

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7. DENETİM BULGULARI	8
8. EKLER	32

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu	2
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 5: Hizmet Alımı İçin Ayrılan Ödenek ve Harcama Tutarları	28

KISALTMALAR

ALL-RİSK : İnşaat Bütün Riskler Sigortası

AŞ : Anonim Şirket

BAP : Bilimsel Araştırma Projeleri

BAPKOM : Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu

TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İrtifak Hakkı Sözleşmesine Konu Edilen Maddi Duran Varlıkların Mali Tablolarda Gösterilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Taşınırların Proje Bitiminde Bilimsel Araştırma Projesi Yürütücüsü Üzerinde Kalması

2. Bilimsel Araştırma Projelerinde Avansla Yapılan Alımların Piyasa Araştırması Yapılmadan Doğrudan Bir Firmadan Alınması

3. Bilimsel Araştırma Projesi İçin Öngörülen Ek Bütçe Sınırının Aşılması

4. All Risk Sigorta Poliçesinde Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi

5. Yeni Birim Fiyat Tespitinde Ticaret ve/veya Sanayi Odası Onayı Alınmayan Rayiçlerin Kullanılması

6. Yapım İşlerine Ait Nihai Projelerin İdareye Teslim Edilmemesi

7. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

8. Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen ve Teslimi Belli Bir Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme İmzalanmaması

9. Öğretim Üyesi ve Öğretim Üyesi Dışındaki Kadrolara Yapılan Atamalarda Nesnel Olmayan Kriterler Konulması

10. Teknokent A.Ş.'nin Elektrik Faturalarını Zamanında Ödemeyerek Nakit Akış Dengesini Bozması

11. Kesin Kabulü Yapılmamış Yapım/Onarım İşlerinin Bulunması

12. Yapım İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliğine Dair Görevlendirmelerin Yapılmaması veya Geç Yapılması

13. Meslek Yüksekokulu Yemek Hizmet Alımlarının Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemiyle Alınması

14. Parasal Limitler Dahilindeki Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

15. Üniversite Senato Kararı ile Dekanlık Kurulması

16. İktisadi İşletme Tarafından İşletilen Öğrenci Kantinlerinin Elektrik ve Isınma Giderlerinin Üniversite Bütçesinden Karşılanması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Çukurova Üniversitesi, 30.11.1973 tarihli ve 14728 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 20.11.1973 tarihli ve 1786 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile kurulmuştur.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insan gücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Çukurova Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanlığı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; 19 fakülte, 1 yüksekokul, 4 enstitü, 11 meslek yüksekokulu, 1 devlet konservatuarı ve 38 uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, unvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Unvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	577	131	708
Doçent	251	145	396
Doktor öğretim üyesi	252	194	446
Öğretim görevlisi	396	55	451
Araştırma görevlisi	581	307	888
Toplam	2.057	832	2.889

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	804	777	1.581
Sağlık	1.212	529	1.741
Avukatlık	6	1	7
Dini	0	1	1
Eğitim-öğretim	14	11	25
Teknik	301	284	585
Yardımcı	214	285	499
Sözleşmeli	181	203	384
İşçi	2.169	245	2.414
Toplam	4.901	2.336	7.237

Üniversitede 2024 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 6.958’dir. Ayrıca Üniversitede 26 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelin, (A) “Özel Bütçeli İdareler” bölümünde yer alan Çukurova Üniversitesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılına ait ödenek dağılımına ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

Giderler	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
01 Personel Giderleri	3.999.972.724,46	3.973.413.297,45	99,34
02 Sos. Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	491.125.200,00	488.786.559,33	99,52
03 Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	388.205.030,77	210.446.011,95	54,21
05 Cari Transferler	765.816.944,06	761.386.919,28	99,42
06 Sermaye Giderleri	805.606.963,10	407.694.816,53	50,61
07 Sermaye Transferleri	-	-	-
Toplam	6.450.726.862,39	5.841.727.604,54	90,56

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 5.770.298.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 680.428.862,39 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 6.450.726.862,39 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %90,56'sı olan 5.841.727.604,54 TL kullanılmıştır.

Personel giderlerinde 3.999.972.724,46 TL ödeneğin 3.973.413.297,45 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 491.125.200,00 TL ödeneğin 488.786.559,33 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 388.205.030,77 TL ödeneğin 210.446.011,95 TL'si, cari transferlerde 765.816.944,06 TL ödeneğin 761.386.919,28 TL'si, sermaye giderlerinde 805.606.963,10 TL ödeneğin 407.694.816,53 TL'si harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2024 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Üniversite Öğrencilerinin Hareketliliği İçin Avrupa Topluluğu Eylem Programı (Erasmus), Mevlana ve Farabi Değişim Programı, Kalkınma Ajansı destekleri ile Avrupa Birliği hibelerinden toplam 99.155.930,67 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2024 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

Gelirler	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	73.931.000,00	64.456.341,00	87,18
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	5.558.062.000,00	5.720.125.797,69	102,92
Diğer Gelirler	138.305.000,00	136.660.687,55	98,81
Sermaye Gelirleri	-	-	-
Toplam	5.770.298.000,00	5.921.242.826,24	102,62

Gelirlerden Red ve İadeler (-)	-	748.504,77	-
Net Toplam	5.770.298.000,00	5.920.494.321,47	102,60

2024 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 5.770.298.000,00 TL olan Üniversitenin, yıl sonunda gerçekleşen net bütçe geliri 5.920.494.321,47 TL'dir.

Dönem faaliyet geliri 6.417.460.551,99 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 748.504,77 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 1.788.147.744,11 TL ve faaliyet gideri 5.940.005.991,10 TL olan Üniversite, 2024 yılını 2.264.853.800,23 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

-Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılı gelir toplamı 3.824.443.677,32 TL, gider toplamı 4.058.512.093,82 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem -234.068.416,50 TL zarar ile tamamlanmıştır.

-Sosyal Tesisin 2024 yılı gelir toplamı 23.957.894,34 TL, gider toplamı 19.369.372,97 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem sonu 4.588.521,37 TL kâr ile tamamlanmıştır.

-İktisadi İşletmenin 2024 yılı gelir toplamı 25.333.034,46 TL, gider toplamı 23.532.020,95TL olarak gerçekleşmiş ve dönem sonu 1.801.013,51TL kâr ile tamamlanmıştır.

Ayrıca Üniversite, 17.07.2004 tarih ve 25525 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/7591 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Çukurova Teknokent AŞ'nin ortağıdır. Adı geçen AŞ'nin kuruluş sermayesi 5.000.000 TL olup Üniversitenin %91 oranında ortaklığı bulunmaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden

Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak

yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmiştir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, performans değerlendirme yönüyle eksiktir, buna karşın hazırlanan bu prosedürler duyurulmuştur . Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerinin tanımlamasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber, ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi kapsamında çalışmalar devam etmektedir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış fakat ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi kapsamında çalışmalar devam etmektedir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede

yapılan görevlendirmelerde görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları kısmen belirlenmiş olup, ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi kapsamında çalışmalar devam etmektedir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı 2023-2024 dönemi için hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 5 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 5’i doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çukurova Üniversitesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İrtifak Hakkı Sözleşmesine Konu Edilen Maddi Duran Varlıkların Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Hizmet imtiyaz sözleşmesi niteliğinde olan irtifak hakkı sözleşmesine konu edilen Üniversiteye ait arsanın ve bu arsa üzerinde yapılıp kullanıma açılan öğrenci yurdu ve ticari alan niteliğindeki maddi duran varlıkların 256 Hizmet ve İmtiyaz Varlıkları Hesabına kayıtlarının yapılmadığı ve mali tablolarda gösterilmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 183'üncü maddesinde yer alan “256 Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı”nın, hizmet imtiyaz sözleşmesine konu maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in anılan Hesabın işleyişine ilişkin 184'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, kamu idaresine ait maddi duran varlıklardan hizmet imtiyaz sözleşmesine konu edilenlerin işletme süresinin başladığı tarihte bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış amortisman tutarlarının da 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına borç ve alacak kaydedileceği ifade edilmiştir. Aynı bendin ikinci alt bendinde, işletmeciye ait olan maddi duran varlıklardan hizmet imtiyaz sözleşmesine konu edilenlerin, işletme süresinin başladığı tarihte bu hesaba borç, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmı 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin de 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Anılan maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde ise; hizmet imtiyaz sözleşmesi sona erdiğinde hizmet imtiyaz varlıklarının kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Bilindiği üzere imtiyaz sözleşmesi, bir kamu hizmetinin kurulmasının ve belirli bir süre işletilmesinin veya kurulmuş bulunan bir kamu hizmetinin belli bir süre işletilmesinin karşılığında kendisinden yararlananlardan ücret almak, kar ve zararı kendisine ait olmak üzere, idare tarafından getirilen koşullar çerçevesinde bir gerçek veya özel hukuk tüzel kişisine bırakılmasını öngören sözleşmelerdir.

Bulguya konu edilen hususta da 14.06.2019 tarihli irtifak hakkı sözleşmesi ile Üniversitenin mülkiyetinde bulunan arsanın üzerinde yurt ve ticari alan (kantin, kafeterya, restoran ve idarenin uygun göreceği benzeri alanlar) inşaatlarının yapılması, ilk 15 yılının Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne kiralanması, son 15 yılının ise Kredi ve Yurtlar

Kurumu Genel Müdürlüğüne kiralanması ya da hak sahibi tarafından işletilmesi ve süre sonunda tesislerin Üniversiteye devri öngörüldüğünden, bu sözleşmeyle üniversite öğrencilerinin barınma ihtiyacının karşılanmasına ilişkin kamu hizmetinin işletilmesi belli bir süre ile bir özel hukuk tüzel kişisine verilmiştir. Dolayısıyla bu irtifak hakkı sözleşmesi niteliği itibarıyla bir hizmet imtiyaz sözleşmesi olup, sözleşmeye konu edilen maddi duran varlıkların 256 Hizmet ve İmtiyaz Varlıkları Hesabına kayıtlarının yapılması gerekir. Ancak bu kayıtlar yapılmamıştır.

Kamu idaresi cevabında, öğrenci yurdu yapımı için irtifak hakkı sözleşmesine konu edilen maddi duran varlıkların, 256 Hizmet ve İmtiyaz Varlıkları Hesabına kaydının yapılması için Muhasebat Genel Müdürlüğü Muhasebe Düzenleme Şubesine çağrı açıldığı ifade edildikten sonra ilgili Şubeden gelecek cevaba göre işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak mali tabloların tam ve doğru bilgiyi yansıtmasının sağlanması amacıyla, niteliği gereği bir hizmet imtiyaz sözleşmesi olan irtifak hakkı sözleşmesine konu edilen bahse konu maddi duran varlıkların anılan Yönetmelik'in zikredilen hükümleri gereğince 256 Hizmet ve İmtiyaz Varlıkları Hesabına kaydedilmesi ve mali tablolarda gösterilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınırın Proje Bitiminde Bilimsel Araştırma Projesi Yürütücüsü Üzerinde Kalması

Üniversite bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projeleri sona erdikten sonra, proje kapsamında alınan taşınır haklarında Bilimsel Araştırma Projesi Komisyonu tarafından Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönergesi hükümlerine göre işlem tesis edilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesi gereğince İdare; taşınırın yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumlu olup malların edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerini mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapmakla yükümlüdür. Bu ilkeye aykırı eylem ve

işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenler sorumludur.

Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönergesi'nin 20'nci maddesinde; projeler için Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinasyon Birimince sağlanan makine, teçhizat ve donanımların mülkiyetinin Üniversite Rektörlüğüne ait olduğu, söz konusu makine, teçhizatların ilgili proje tamamlanıncaya kadar proje yürütücülerinin kontrol ve kullanımında olduğu, bunların korunmasından, bakım ve onarımından proje yürütücülerinin sorumlu olduğu, tamamlanan projelere ait makine ve teçhizatların ise ihtiyaç duyan üniversite araştırmacılarının kullanımına açık olduğu, Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonunun (BAPKOM) bu tür makine ve teçhizatlar ile ilgili olarak, ortak bir alanda kullanıma sunulmaları, başka projelerde kullanılmak üzere geri alınmaları veya gerekli göreceği diğer tasarruflarda bulunmaya yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Yönerge'nin yukarıda yer verilen hükmüne uyulmayarak; projeler kapsamında alınan demirbaş ve makine-teçhizat, projeler tamamlanmasına rağmen yürütücülerden teslim alınmamış, ihtiyacı olan birimlerin kullanımına açılmamış veya ortak kullanım alanlarına devir işlemleri yapılmamıştır.

Kamu idaresi cevabında özetle; öncelikle sonuç raporlarının sunulması ve yürütücü takibi sürecinin tamamlanmasının beklendiği, bu sürecin proje sonuçlarının kurumsal sistemlere entegre edilmesini ve yürütücülere ait sorumlulukların açık biçimde belirlenmesini mümkün kılacağı, söz konusu hazırlık süreci tamamlandıktan sonra, proje yürütücüsünün görevli olduğu birimlerin harcama yetkililerinin bilgilendirileceği ve taşınırların devrine veya kullanım şekline dair işlemler, zimmet, iade ya da tahsis gibi yöntemlerle, ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirileceği açıklanmıştır.

Sonuç olarak, projeler tamamlandıktan sonra proje yürütücüsü üzerinde bulunan tüm taşınırların proje yürütücülerinden alınarak ihtiyacı olan birimlerin kullanımına açılması veya ortak kullanım alanlarına devir işlemlerinin yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Bilimsel Araştırma Projelerinde Avansla Yapılan Alımların Piyasa Araştırması Yapılmadan Doğrudan Bir Firmadan Alınması

Üniversitenin BAP Birimi ve TÜBİTAK tarafından desteklenen bilimsel araştırma projelerinde doğrudan temin parasal sınırı kapsamında avans suretiyle yapılan alımların piyasa araştırması yapılmadan doğrudan bir firmadan alındığı görülmüştür.

Yükseköğretim Kurumları Tarafından, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin 2003/6554 sayılı Karar'ın “Doğrudan temin” başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, parasal limiti aşmayan mal ve hizmet alımlarının satın alma birimince piyasa araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edileceği hükme bağlanmıştır.

TÜBİTAK Ar-Ge Projeleri İhale Yönetmeliği'nin 22'nci maddesinde, idarenin her yıl Bilim Kurulunca tespit edilecek eşik değerleri aşmayan ihtiyaçlarının ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak temin edileceği belirtilmiştir.

Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde de “*Piyasa fiyat araştırması tutanağı: Doğrudan temin usulüyle ihale komisyonu kurulmadan yapılacak alımlarda; alımı yapmakla görevlendirilen kişi veya kişilerce yapılan piyasa fiyat araştırması sonucunda alınan teklifleri, uygun görülen fiyat ile yükleniciyi gösteren ve söz konusu kişi veya kişilerce imzalanan bu Yönetmelik eki 2 örnek numaralı tutanağı ifade eder.*” denilmektedir.

Görüldüğü üzere anılan hükümde, “...piyasa fiyat araştırması sonucunda alınan teklifleri ...” ifadesi kullanılmış olup bu ifadedeki “*teklifleri*” ifadesi çoğul ifadedir. Esasen bu ifadeyle piyasa araştırmasının birden fazla firmadan teklif alınarak yapılacağı vurgulanmıştır. Yine söz konusu Yönetmeliğe ekli 2 örnek numaralı tutanak teklif alınacak kişi/firmalar dört olacak şekilde dizayn edilmiştir.

Piyasa araştırmasının amacı ihtiyacın uygun şartlarda karşılanması ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamaktır. Piyasa araştırması alınacak mal ve hizmet ile yapım işinin özelliğine göre makul sayıda kaynaktan (yetkili satıcılardan, üreticilerden, sanayi odalarından vb.) fiyat teklifi almakla yapılır. Uygulamada alım konusu işe bağlı olarak en az üç kişi veya firmadan fiyat teklifi alınması noktasında bir teamül oluşmuştur.

Ancak Üniversitenin BAP Birimi ve TÜBİTAK tarafından desteklenen bilimsel araştırma projelerinde doğrudan temin parasal sınırı kapsamında yapılan alımların piyasa araştırması yapılmadan doğrudan bir firmadan alındığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında özetle; bilimsel araştırma projeleri kapsamında doğrudan temin sınırları içerisinde avans suretiyle yapılan alımların doğrudan bir firmadan alma yerine birden fazla firmadan teklif alma yöntemiyle gerekli piyasa araştırması yapılarak gerçekleştirilmeye

başlandığı ve bundan sonra da söz konusu alımların birden fazla kaynaktan teklif alınmak suretiyle gerçekleştirileceği açıklanmıştır.

Açıklanan gerekçeyle, gerek Üniversitenin BAP Birimi ve gerekse TÜBİTAK tarafından desteklenen bilimsel araştırma projelerinde doğrudan temin parasal sınırı kapsamında avansla yapılacak alımların piyasa araştırması yapılarak gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Bilimsel Araştırma Projesi İçin Öngörülen Ek Bütçe Sınırının Aşılması

Proje Kodu ... olan proje için proje bütçesinin %66'sı oranının da ek bütçe verildiği görülmüştür.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, projeler için verilebilecek ek bütçenin proje bütçesinin en fazla %50'si kadar olabileceği hükme bağlanmıştır. Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönergesi'nin 16'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında da aynı hüküm tekrar edilmiştir.

Oysa yapılan incelemede, yukarıda proje kodu belirtilen proje için proje bütçesinin %66'sı oranında ek bütçe verildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında özetle; söz konusu ihlalin tekrarının önlenmesi amacıyla kullanılan yazılım altyapısında gerekli teknik güncellemelerin gerçekleştirildiği, bundan böyle belirtilen oranların üzerinde ek bütçe talebinde bulunulmasının sistemsal olarak engellendiği ve ayrıca ek bütçe sınırını aşan proje için onaylanan ek bütçenin sınırı aşan kısmının sistem üzerinde bloke edildiği ve yürütücünün bu tutarı kullanmasının teknik olarak engellendiği açıklanmıştır.

Anılan mevzuat hükümleri gereğince bilimsel araştırma projeleri için verilecek ek bütçenin proje bütçesinin %50'sini geçmemesi konusunda bulgumuz üzerine alınan önlemlerin uygulanmasına devam edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: All Risk Sigorta Poliçesinde Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi

Üniversite tarafından ihale edilen yapım işlerine ait all risk sigorta poliçelerinde bazı risk kalemlerine %2'den fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmesi'nin 17'nci maddesinin 17.1'inci bendinde, yüklenicinin işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde yer alan hükümler çerçevesinde "all risk" sigortası yapmak zorunda olduğu, 17.3'üncü bendinde de yüklenicinin iş ve iş yerinin korunması ve sigortalanması ile ilgili sorumlulukları konusunda Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde yer alan hükümlerin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin değişik üçüncü fıkrasında, kıymetlerin sigortalanmasında tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2, deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının azami %20, bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmayacağı, muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanmasının yüklenicinin sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

All risk sigorta poliçelerinde Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde belirtilen uygulanabilecek azami muafiyet oranlarının üzerinde oranların belirlenmiş olması yüklenicinin sorumluluğunu ortadan kaldırmamakla birlikte karşılaşacağı riskleri de artırmaktadır. Diğer taraftan Yapım işleri Genel Şartnamesi'ne uygun olmayan all risk sigorta poliçelerinin Üniversite tarafından uygun görülmesi de Üniversiteye sorumluluk doğurmaktadır.

Buna rağmen Üniversite tarafından ihale edilerek sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ait all risk sigorta poliçelerinde; Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin yukarıda zikredilen hükmüne aykırı olarak; bir kısım risklerde (Üçüncü şahıs mali mesuliyet, kazı/iksa/ankraj, hırsızlık, yangın v.b durumlarda) muafiyet oranları %2'nin üstünde belirlenmiştir.

Kamu idaresi cevabında özet olarak; bundan sonra bulguda belirtilen öneri doğrultusunda hareket edileceği açıklanmıştır.

Sonuç olarak; yapım işlerine ait bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerinde tüm riskler için % 2'den fazla muafiyet uygulanmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Yeni Birim Fiyat Tespitinde Ticaret ve/veya Sanayi Odası Onayı Alınmayan Rayiçlerin Kullanılması

Yapım işi sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına ihtiyaç duyulan imalat kalemine ait yeni birim fiyatın tespiti için piyasadan alınan yerel rayicin ilgili Ticaret ve/veya Sanayi Odasına onaylatılmadan kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin fiyatının tespiti" başlıklı 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında iş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak ikinci fıkra da belirtilen analizlere, kaynakların verimli kullanılması gözetilerek kullanılacak rayiçler belirtilmiş ve bu kapsamda idarece kabul edilmek şartıyla, uygulama ayına ait yerel rayiçlerin ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış olması koşuluyla birim fiyat tespitinde kullanılabileceği açıklanmıştır. Diğer bir ifadeyle anılan hükümde ticaret ve/veya sanayi odasının onayı yerel rayiçlerin kabulünün şartlarından biri olarak öngörülmüştür.

Oda Muamelat Yönetmeliği'nin "Faturaların Rayice Uygunluğunun Onayı" başlıklı 38'inci maddesinde ise; faturaya konu mal veya hizmetle iştigal eden en az üç işletmeden belgelendirilmek suretiyle alınacak fiyatların ortalaması veya alınan fiyatlardan birbirine en yakın olanların dikkate alınarak faturaların rayice uygunluğunun onayının yapılacağı, onay işleminin fatura asılları üzerine yapılacağı, ancak, birim fiyatı belirlemek için düzenlenen proforma faturalarda işin tamamının belirtilmesi halinde bu proforma faturaların da onaylanabileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İlahiyat Fakültesi Binası Bakım ve Onarımı İşinde sözleşmesinde bulunmayan imalat kaleminin yeni birim fiyatı tespitinde kullanılan yerel rayicin Ticaret ve/veya Sanayi Odasına onaylatılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında özetle, bundan sonra söz konusu yeni birim fiyatların tespitinde kullanılan yerel rayiçlerin ilgili Ticaret ve/veya Sanayi Odasına onaylatılmasına azami dikkat edileceği açıklanmıştır.

Sonuç itibarıyla, yapım işi sözleşmelerinde yer almayan ve sonradan yapılmasına ihtiyaç duyulan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların tespiti için piyasadan alınan yerel rayiçlerin ilgili Ticaret ve/veya Sanayi Odasına onaylatılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Yapım İşlerine Ait Nihai Projelerin İdareye Teslim Edilmemesi

Geçici kabulü gerçekleştirilen yapım işlerinde nihai projelerin (as – build) yükleniciler tarafından düzenlenip idareye teslim ettirilmediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin 11’inci maddesinin yedinci fıkrasında, işlerin geçici kabulü yapıldıktan sonra, uygulama projeleri ister idarece verilmiş, ister yüklenici tarafından hazırlanarak idarece onaylanmış olsun, uygulama sırasında yapılmış değişiklikleri de içeren ve işin bitmiş durumunu gösteren nihai projelerin, yükleniciler tarafından bedelsiz olarak hazırlanıp orijinallerinin idareye teslim edilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Anılan Şartname hükmüne göre, ilave imalat veya imalat değişikliklerini içeren, yapının her türlü kesit, detay ve görünümü ile imalat mahallerinin yer aldığı işin bitmiş durumunu gösteren nihai projelerin (as-built), geçici kabulden sonra yüklenici tarafından hazırlanıp idareye teslim edilmesi gerekir.

Yapılan incelemede; 2024 yılı içerisinde geçici kabulü yapılan işlere ilişkin nihai projelerin yükleniciler tarafından hazırlanıp idareye teslim edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; bunda sonra söz konusu hususa azami dikkat edileceği açıklanmıştır.

Sonuç olarak, geçici kabulü gerçekleştirilen yapım işlerinde nihai projelerin (as – build), anılan Şartname’nin zikredilen hükmü uyarınca yükleniciler tarafından düzenlenip idareye teslim ettirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Üniversitedeki taşınmazların bir kısmının mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları birbirinden farklı olmasına rağmen cins tashihi işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının, mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak ifade edilmiştir.

Yönetmelik’in “Cins tashihlerinin yapılması” başlıklı 10’uncu maddesine göre kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların

mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması durumunda, fiili kullanım durumları esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Üniversitedeki bir kısım taşınmazlarının mevcut kullanım şekilleri ile kayıtlarda belirtilen cinslerinin birbirine uygun olmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında özetle; Üniversitedeki taşınmazlarının bir kısmının "Tarımsal Niteliği Korunacak Alanlar" içerisinde yer aldığı, bunların cins tashihi yapılmasında imar engellerinin bulunduğu, imar engellerin bulunmadığı cins tashihi yapılmayan diğer yapıların imar planı revizyonlarının 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ve bütçe imkanları dikkate alınarak yapıların cins tashihi işlemlerinin gerçekleştirilmesi işlemlerine başlandığı açıklanmıştır.

Sonuç olarak; mevzuattan kaynaklanan imar engeli bulunmayan Üniversitedeki taşınmazların cins tashihi işlemlerinin yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen ve Teslimi Belli Bir Süreyi Gerektiren İşlerde Sözleşme İmzalanmaması

İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı ve Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre doğrudan temin yoluyla alınan teslimi belli bir süreyi gerektiren bazı hizmet alımlarında sözleşme düzenlenmediği görülmüştür.

11.07.2023 tarihli ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasında teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır.

Kamu idaresi cevabında özetle; 2025 yılında doğrudan temin kapsamında gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren mal ve hizmet alımlarında sözleşme düzenlemeye başlandığı ve ilerleyen süreçte de bu hususa azami özen gösterileceği açıklanmıştır.

Sonuç olarak, doğrudan temin kapsamında gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren işlerin, gerek işlerin idare tarafından belirlenen koşullarda ve özelliklerde yapılmasının garanti altına alınması ve gerekse ilgili işlerden doğabilecek hukuki anlaşmazlıkların önüne geçilmesi amacıyla, söz konusu Tebliğ hükmü uyarınca sözleşme imzalanmak suretiyle gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Öğretim Üyesi ve Öğretim Üyesi Dışındaki Kadrolara Yapılan Atamalarda Nesnel Olmayan Kriterler Konulması

Üniversitede bulunan öğretim üyesi ve öğretim üyesi dışındaki kadrolara yapılacak atamalar için yapılan alım ilanlarında nesnel olmayan kriterler belirlendiği tespit edilmiştir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...) kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." denilmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun; "Doktor Öğretim Üyesi" başlıklı 23'üncü, "Doçentlik ve Atama" başlıklı 24'üncü, "Profesörlüğe yükselme ve atama" başlıklı 26'ncı maddelerinde; bu kadrolara atama yapmak için yükseköğretim kurumlarının münhasıran bilimsel kaliteyi artırmak amacına yönelik olarak, bilim disiplinleri arasındaki farklılıkları da göz önünde bulundurarak, objektif ve denetlenebilir nitelikte ek koşullar belirleyebilecekleri hüküm altına alınmıştır.

"Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" in "Genel Şartlar" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"...Yükseköğretim kurumları, bu Yönetmeliğe tabi öğretim elemanı kadro ilanlarında lisans veya lisansüstü mezuniyet alanları ile ilan edilen alana ait bilimsel, nesnel ve denetlenebilir koşullar dışında belirli bir adayı tanımlayan özel şartlar koyamazlar..."

hükmü yer almaktadır.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin; "Dürüstlük ve tarafsızlık" başlıklı 9'uncu maddesinde,

"Kamu görevlileri; tüm eylem ve işlemlerinde yasallık, adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket ederler, ... Kamu görevlileri, takdir yetkilerini, kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda, her türlü keyfilikten uzak, tarafsızlık ve eşitlik ilkelerine uygun olarak kullanırlar. ..."

“... İlanlarda, alanında tecrübe sahibi olmak şartının, hangi öğrenim düzeyinden sonrasına ait olduğu, belirli bir aday tanımlamayacak şekilde belirtilir...”

denilmektedir.

Anayasa’nın yukarıda değinilen 10’uncu maddesi ile Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin yine yukarıda değinilen 9’uncu maddesi uyarınca, kamu görevlileri görevlerini yerine getirirken, eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. Yine Kanunlarla kamu görevlilerine verilen takdir yetkisi kamu yararı ve hizmetin gerekleri ile sınırlıdır. Kamu görevlileri bu yetkilerini kullanırken eşitlik ve tarafsızlık ilkesine bağlı kalmak zorundadırlar.

2547 sayılı Kanun ve yukarıda adı geçen Yönetmelik hükümlerine göre ise, atama yapılacak öğretim üyesi ve öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı kadro ilanlarında bilimsel, nesnel ve denetlenebilir koşullar dışında belirli bir aday tanımlayan özel şartlar konulamaz ve alanında tecrübe sahibi olmak şartının, hangi öğrenim düzeyinden sonrasına ait olduğu, belirli bir aday tanımlamayacak şekilde belirtilir.

05.04.2018 tarih, 30392 Resmî Gazete’de yayınlanan “Doçentlik Yönetmeliği”nin 3’üncü maddesinde;

“Doçentlik değerlendirmesi, Üniversitelerarası Kurulun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen bilim/sanat alanlarında adayın akademik yayın ve çalışmalarının incelenmesi çerçevesinde yapılır. Bilim/sanat alanlarındaki güncellemeler izleyen dönemde, doçentlik kriterlerindeki güncellemeler ise kabul edildikleri tarihten sonraki ikinci doçentlik başvuru döneminde uygulanır.” hükmü mevcuttur.

Bu hükme göre YÖK Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı, doçentlik başvurularında kullanılan “Bilim Alanları ve Anahtar Kelimeler” listesini hazırlamıştır. Bu liste doçentlik değerlendirmelerinde esas alınacak “temel alanları”, temel alanlarla ilgili “bilim/sanat alanı”nı ve bu bilim/sanat alanı ile ilgili olan “anahtar kelimeler”i içermektedir.

Doçentlik Yönetmeliği ve bu Yönetmeliğe dayanarak oluşturulan “Bilim Alanları ve Anahtar Kelimeler” listesi, her bir temel alanın hangi bilim dalı ile ilgili olduğu ve bununla ilgili olan anahtar kelimeleri ortaya koymaktadır. Doçentlik unvanları için belirlenen özel şartların adı geçen liste ile uyumlu olması gerekmektedir.

Üniversite, 2023 yılında “Çukurova Üniversitesi Öğretim Üyesi Kadrolarına Atama Ve Yükseltme Ölçütleri”ni ilan etmiştir. Bu düzenlemenin 5’inci bölümünde doçentlik başvurularının değerlendirmelerinde hangi doçentlik temel alanı ve bilim alanının dikkate alınacağını her bir kadro için verilecek ilanda belirtileceği hükme bağlanmıştır. Benzer uygulamalar doktor öğretim üyesi ve profesörlük atamaları için de geçerlidir. Buna göre, her bir ilanda ilgili kadronun temel alanı ve bilim alanının belirtilmesi gerekmektedir.

Üniversite tarafından 2024 yılı içerisinde öğretim üyesi, öğretim görevlisi ve araştırma görevlisi alımı amacıyla çeşitli tarihlerde ilanlar verilmiş, atama yapılacak kadrolara ilişkin olarak bazı özel şartlar belirlenmiştir. Ancak belirlenen bu özel şartlar yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Örneğin;

Doçent kadrosu ilanlarında genel olarak hangi alanda doçentlik unvanının alınmış olması gerektiği özel şart olarak aranmıştır. Ancak, bazı doçent kadroları için doçentlik unvan alanı şartı belirtilmemiştir. Bazılarında ise alanla ilgili olmayan bilim dalları şart koşulmuştur. Örneğin; Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Bilgisayar Programcılığı Programı’na Fizik bilim alanında; Güzel Sanatlar Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü ve anabilim dalına Turizm bilim dalında doçentlik unvanına sahip olan aday atanmıştır.

Elektrik ve otomasyon bölümü, elektronik teknolojisi anabilim dalına alım için; sadece “Fizik Bölümü” lisans mezuniyeti ve “iş sağlığı ve güvenliği alanında tezli yüksek lisans yapmış olmak” şartı konulmuştur. Bölüm ve bilim dalı ile doğrudan ilgili olan elektrik, elektronik ve otomasyonla ilgili diğer bölümler ilana dahil edilmemiştir.

Makine ve Metal teknolojileri Bölümü, Makine ana bilim dalı için, “kaynaklı imalat alanında çalışması olmak” gibi spesifik bir kriter getirilmiştir.

Bitkisel ve Hayvansal Üretim bölümü, Tıbbi ve Aromatik Bitkiler anabilim dalı için, ilgili olan ziraat fakültesi yanında bölümle ilgili olmayan Fen Edebiyat Fakültesi Kimya bölümü lisans mezuniyeti şartı konulmuştur.

Öğretim üyesi kadrolarına ilişkin, bölüm, anabilim dalı, bilim dalı, çalışma alanı gibi objektif kriterlere ek olarak çok sınırlayıcı özel şartlar getirilmiştir. Örneğin, bilimsel projelerde görev almış olmak gibi genel tanımlar yerine spesifik projeler tarif edilmiş, çok sınırlayıcı konularla ilgili çalışma yapmış olma şartları getirilmiştir.

Yukarıda yer verilen örneklerden de anlaşılacağı üzere, alımı yapılacak öğretim elemanı kadroları için ek kriterler getirilirken, 2547 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanarak çıkarılan yönetmeliklerde ifade edilen objektif ve denetlenebilirlik ilkelerine riayet edilmemiş; ilanlarda spesifik ve belli bir kişiyi çağrıştıran şartlar aranmıştır.

Üniversite'nin çıkmış olduğu ilanlarda belirlediği ek koşulların kişiyi tanımlamaya yönelik olarak akademik rekabeti engelleyecek nitelikte olmasının, Anayasa'nın eşitlik ilkesine ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na aykırılık teşkil ettiği ve Üniversite'nin Kanunlarla belirlenen amaçlarına ulaşması açısından risk oluşturduğu değerlendirilmiş ve bulgu konusu yapılmıştır.

İdare bulguya verdiği cevapta; açılan kadrolara ilişkin kriterlerin ilgili birimlerden talep edildiği ve ilerleyen dönemlerde konuya hassasiyet göstereceğini ifade etmişse de halihazırda mevzuata aykırı biçimde verilen ilanlara dayanarak gerçekleştirilen atamalara ilişkin herhangi bir işlem tesis edilmemiştir.

Sonuç olarak, yukarıda açıklanan nedenlerle akademik kadro alımlarına ilişkin ilanların belirli kişileri tanımlamaya yönelik olarak akademik rekabeti engelleyecek nitelikte olmaması; mevzuata uygun şekilde objektif ve denetlenebilir kriterleri içermesi gerekmektedir.

BULGU 10: Teknokent A.Ş.'nin Elektrik Faturalarını Zamanında Ödemeyerek Nakit Akış Dengesini Bozması

Çukurova Teknokent A.Ş.'nin Üniversitenin genel elektrik tesisatından yararlandırıldığı ve elektrik faturalarının zamanında tahsil edilmediği tespit edilmiştir.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile teknoloji geliştirme bölgelerinin kuruluşu, işleyişi, yönetim ve denetimi ve bunlarla ilgili kişi ve kuruluşların görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir.

Adı geçen Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde, bu Kanuna uygun ve anonim şirket olarak kurulan, Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu "Yönetici Şirket" tanımlanmıştır.

Bu kapsamda, Çukurova Teknoloji Geliştirme Bölgesi 17.07.2004 tarih ve 25525 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 2004/7591 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

belirlenmiş; 17.05.2005 tarihinde ise Çukurova Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş.’nin kuruluşu tamamlanmıştır.

4691 sayılı Kanun’un 4 ve 5’inci maddeleri ile teknoloji geliştirme bölgesindeki arazi ve bina temini, planlama ve projelendirme, alt yapı ve üst yapının inşası ile ilgili harcamalar ve bölge için gerekli her türlü hizmetlerin yürütülmesi sorumluluğunun yönetici şirkete ait olduğu hüküm altına alınmıştır.

Açıklanan bu mevzuata göre teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri, ayrı bir tüzel kişiliği olan anonim şirketlerdir ve bir teknoloji bölgesindeki elektrik, su, ısınma ile ilgili altyapıların oluşturulması ile ilgili harcamalardan ve bölge için gerekli her türlü hizmetlerin yürütülmesinden sorumludurlar.

Yapılan incelemede, Çukurova Teknokent A.Ş.’nin elektrik tesisatı ile ilgili alt yapıyı oluşturduğu ancak, elektrik aboneliğini tesis etmediği; Şirketin ve bölgede yer alan üretim birimlerinin/girişimcilerin elektrik ihtiyacının süzme sayaç uygulaması ile Üniversite’nin elektrik tesisatından sağlandığı görülmüştür. Süzme sayaçlar aracılığı ile hesaplanan ve şirkete bildirilen elektrik sarfiyat tutarlarının incelenmesi neticesinde, bazı aylarda tahsilatın geç veya kısmi yapıldığı ve bu şekilde Üniversitenin nakit akış dengesinin olumsuz etkilendiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında özetle; Çukurova Teknokent A.Ş. ile gerekli yazışmaların yapıldığı ve konunun takip edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, idare ile bütçe/gelir/gider bağlamında hukuki bir ilişkisi olmayan Çukurova Teknokent A.Ş.’nin süzme sayaç uygulamasının sona erdirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Kesin Kabulü Yapılmamış Yapım/Onarım İşlerinin Bulunması

Üniversite Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından geçici kabul işlemlerinin yapılmasından uzun süre geçmesine rağmen kesin kabulü yapılmayan yapım/onarım işlerinin olduğu görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “Teminat süresi” başlıklı 42’nci maddesinde; geçici kabul ile kesin kabul tarihi arasında geçecek sürenin teminat süresi olduğu, yapım işlerinde teminat süresinin, sözleşmesinde aksine bir hüküm yoksa on iki aydan az olamayacağı, ancak sözleşme kapsamında yapım işiyle birlikte ifası istenen montaj, işletmeye alma, eğitim, bakım-

onarım, yedek parça gibi destek hizmetlerine ait teminat ve/veya garanti sürelerinin işlerin özelliğine göre arttırılabileceği veya eksiltilebileceği ifade edilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun “Yapım işlerinde yüklenicilerin ve alt yüklenicilerin sorumluluğu” başlıklı 30’uncu maddesinde; yapım işlerinde yüklenici ve alt yüklenicilerin, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi, kesin kabul onay tarihinden itibaren de onbeş yıl süreyle müteselsilen sorumlu olduğu, bu zarar ve ziyanın genel hükümlere göre yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirileceği belirtilmiştir.

Anılan Şartname’nin 44’üncü maddesinde; kesin kabul için belirlenen tarihte, yüklenicinin yazılı müracaatı üzerine, kesin kabul komisyonu oluşturularak geçici kabuldeki esas ve usullerle kesin kabul yapılacağı, Yüklenicinin belirlenen tarihte kesin kabul başvurusunda bulunmaması halinde idarece re’sen kesin kabul işlemlerine başlanabileceği ve Kesin kabul işlemleri Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliği hükümleri de dikkate alınarak aşağıdaki esaslara göre yürütüleceği ifade edilmiştir. Ayrıca aynı maddede kesin kabul komisyonu tarafından, teminat süresi içerisinde sürekli bakım niteliğindeki işlerin sözleşme uyarınca yapılıp yapılmadığı, işin fen ve sanat kurallarına uygun yapılmamasından kaynaklanabilecek herhangi bir bozukluğun veya geçici kabulden sonra ortaya çıkan bir kusurun olup olmadığının inceleneceği, kesin kabul sırasında kusur ve eksiklik tespit edilmesi halinde tespit edilen kusur ve eksikliklerin kabul yapılmasına engel olup olmama durumunda komisyon üyelerinin nasıl bir yol izlemesi gerektiği ayrıntılı olarak tarif edilmiştir.

Yapılan incelemede; Üniversite tarafından geçici kabul işlemleri geçmiş yıllarda yapılmasına rağmen Yapım İşleri Genel Şartnamesi ve Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliği hükümlerine göre kesin kabul işlemleri gerçekleştirilmemiş olan yapım/onarım işlerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Kesin kabul işlemlerinin zamanında yapılmaması durumunda, zaman içerisinde idarece inşaatta yapılacak değişiklikler, eklemeler ve kullanım sonucu oluşacak hasarlar, yüklenicinin kusurlarının gizlenmesine neden olabileceği gibi yükleniciden kaynaklı kusurların sağlıklı tespit edilememesine ve sağlıklı bir kesin kabul yapılamamasına sebep olabilecektir. Süreye bağlı kesin teminatların süresinin bitmesi sonrasında tespit edilecek kesin kabul eksikliklerinin idarece yüklenicinin nam ve hesabına yaptırılması ve tahsili zorlaşacaktır. Yüklenicinin ölümü, iflası vb. durumlarda kabulde tespit edilecek eksik ve kusurların giderilmesi imkânsız hale

gelebilecektir. Sürecin uzamasıyla kabul aşamasında tespit edilecek eksik ve kusurlarda sorumlu kamu görevlilerinin sorumluluğunun tespiti zor olacaktır. Ayrıca yapının idarece kullanılmaya başlanılmasından sonra ortaya çıkan kusur ve eksikliklerin, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle mi ortaya çıktığı, yoksa yapının idare tarafından kullanılma ve işletilmesinden mi kaynaklandığının tespiti zorlaşacaktır.

Kamu idaresi cevabında özetle; kesin kabulü yapılmayan işler listesinin cevap ekinde sunulduğu belirtildikten sonra geçmiş yıllarda kabulü yapılmayan 36 adet işin kesin kabul işlemlerinin yapıldığı, listede belirtilen kesin kabul işlemleri henüz yapılmayan altı adet işten birisinin mahkeme aşamasında olması nedeniyle kesin kabulünün yapılamadığı, ikisinin ise halen devam eden işler olduğu, bunların kesin kabul işlemlerinin zamanında yapılacağı ifade edilmiş olup diğer üç işin kesin kabul işleminin hala yapılmamasının nedeni ise açıklanmamıştır.

Sonuç olarak; yapım işi imalatlarının projesine, fen ve sanat kurallarına göre yapılıp yapılmadığının, teminat süresi içerisinde kesin kabule engel olabilecek kusur ve eksikliklerin ortaya çıkıp çıkmadığının tespiti ve müteselsilen sorumluluğun başlangıcının belirlenebilmesi adına geçici kabul işlemleri yapılan yapım/onarım işlerinin kesin kabul işlemlerinin mevzuatında öngörülen tarihte yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 12: Yapım İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliğine Dair Görevlendirmelerin Yapılmaması veya Geç Yapılması

Üniversite tarafından ihale edilen yapım işlerinin bazılarında iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirmelerin geç yapıldığı ve işlerin tamamında ise diğer sağlık personelinin hiç görevlendirilmediği tespit edilmiştir.

6331 sayılı İş Güvenliği ve Sağlığı Kanunu'nun 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işverenin çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve on ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personelinin görevlendireceği, çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personelin bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden veya çalışan sağlığı merkezlerinden hizmet alarak yerine getirebileceği belirtilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 35'inci maddesinin ikinci fıkrasında, yüklenicinin, bütün giderleri kendisine ait olmak üzere, sözleşme konusu işin yürütülmesi sırasında iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı uyarınca alınması zorunlu olan iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tedbirleri almakla yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

Yine Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmesi'nin 29'uncu maddesinin 29.2'nci bendinde, yüklenicinin, tüm giderleri kendisine ait olmak üzere çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olduğu, bu çerçevede; çalışanların iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi ve zorunlu olması halinde diğer sağlık personeli tarafından sunulan hizmetlerden yararlanması, çalışanların sağlık gözetiminin yapılması, mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hâle getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi, işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığının izlenmesi, denetlenmesi ve uygunsuzlukların giderilmesi gibi iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kapsamında iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin alınması zorunlu tedbirlerin yüklenicinin sorumluluğunda olduğu açıklanmıştır.

Anılan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; yükleniciler tarafından yapım işlerinde mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması ve bu hizmeti sunacak personelin görevlendirilmesinin işe başlama tarihinden itibaren olması gerekir.

Yapılan incelemede; Üniversite tarafından ihale edilen yapım işlerinin bazılarında iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirmelerinin geç yapıldığı ve işlerin tamamında ise diğer sağlık görevlilerin hiç görevlendirilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında özetle; bundan sonra ihale edilecek olan işlerde bahse konu hususa azami dikkat edileceği belirtilmiştir.

Açıklanan gerekçelerle, ihale edilen yapım işlerinde iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirmelerin işe başlama tarihinden itibaren yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Meslek Yüksekokulu Yemek Hizmet Alımlarının Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemiyle Alınması

Meslek yüksekokullarının yemek hizmet alımlarının, tüm meslek yüksekokullarını kapsayacak kısmi teklife açık şekilde, temel ihale usulü olan açık ihale usulü yerine her meslek yüksekokulu için doğrudan temin sınırı altında kalacak şekilde parçalara bölmek suretiyle doğrudan temin yöntemiyle alındığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde idarelerin bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği, açık ihale usulünün temel ihale usulü olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinde, 5' inci maddede belirtilen ilkelere aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanların cezai sorumluluğu olduğu belirtilmiştir.

Yine Hizmet Alımları İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak ya da bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla hizmet alımlarının kısımlara bölünemeyeceği açıklanmıştır.

24.01.2024 tarihli ve 32439 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2024/1 No.lu Kamu İhale Tebliği ile 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen doğrudan temin sınırı büyükşehir belediyeleri sınırları içinde kalan idareler için 622.756,00 TL, diğer idareler için ise 207.453,00 TL olarak belirlenmiştir. Meslek yüksekokulların her biri için alınan yemek hizmetinin bedeli anılan Tebliğ'de belirtilen doğrudan temin sınırının altında kalmakla birlikte alımın tamamı dikkate alındığında söz konusu sınır aşılmıştır.

Bilindiği üzere Kamu İhale Genel Tebliği'nin 16'ncı maddesinin 16.4.1'inci bendinde, ihalelerde, ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kısmi teklif verilebilmesinin mümkün olduğu açıklanmıştır.

Kamu idaresi cevabında özetle; 2025 yılının ikinci yarıyılı sonbahar eğitim ve öğretim dönemini kapsayacak şekilde sekiz Meslek Yüksekokulunun yemek hizmeti alımı için; kısmi

teklif verilecek şekilde açık ihale usulü ile ihale edilmesi hususunda en kısa sürede ihale çalışmalarına başlanacağı açıklanmıştır.

Anılan mevzuat hükümleri gereğince söz konusu yemek hizmet alımının doğrudan temin yöntemiyle her meslek yüksekokulu için ayrı ayrı alınması yerine tüm meslek yüksekokullarını kapsayacak kısmi teklife açık olan açık ihale usulü ile alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 14: Parasal Limitler Dahilindeki Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Doğrudan temin ve pazarlık usulü ile yapılan hizmet alımlarının mevzuatta öngörülen %10'luk sınırı aşmasına rağmen aşan kısım için Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde, "*Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.*" denilmektedir.

Kanun metninde yer alan "*parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamalar*" ibaresi, söz konusu Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine dayanılarak yapılan alımları kapsamaktadır.

Öte yandan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in 4'üncü maddesi ile 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılacak alımlara sınırlama getirilmiş olup, söz konusu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı, kurum ve kuruluşların, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları, bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından % 10 oranının aşıp aşılmadığının takip edilerek ödenek aktarılırken veya harcama yapılırken bu durumun göz önünde bulundurulması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan hizmet alımlarında, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 5: Hizmet Alımı İçin Ayrılan Ödenek ve Harcama Tutarları

Hizmet Alım Giderleri (03.05)	Toplam Tutarı (TL)
Toplam Ödenek	28.230.109,54
Toplam Ödenğin %10'u	2.823.010,95
Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Hizmet Alımı	5.382.934,56
Ödenği Aşan Tutar	2.559.923,61

Anılan mevzuat hükümleri gereğince, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan hizmet alımları için bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması gerekir.

Kamu idaresi cevabında; bundan sonraki süreçte 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan hizmet alımı işlerinde, bu amaçla konulan ödeneklerin yüzde onunun Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılmasını sağlamaya yönelik gerekli çalışmaların yapıldığı ve harcama birimlerinin bilgilendirildiği açıklanmıştır.

Sonuç itibarıyla; 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 15: Üniversite Senato Kararı ile Dekanlık Kurulması

Üniversitede Senato kararı ile “Öğrenci Dekanlığı”nın kurulduğu, bu Dekanlığın altında “Eğitimden Sorumlu Öğrenci Dekanlığı”, “Kültürden Sorumlu Öğrenci Dekanlığı”, “Spordan Sorumlu Öğrenci Dekanlığı” alt birimlerinin oluşturulduğu ve bu birimlere “Dekan” adı altında personel görevlendirildiği tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun “Ana ilkeler” başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunlar içindeki fakülte,

enstitü ve yüksekokulların, Cumhurbaşkanınca yapılan yükseköğretim planlaması çerçevesinde kanunla kurulacağı hükmü mevcuttur.

Kanun'un "Fakülte organları" başlıklı 16'ncı maddesinin (a) fıkrasında; fakültenin ve birimlerinin temsilcisi olan dekanın, rektörün önereceği üniversite içinden veya dışından üç profesör arasından Yükseköğretim Kurulunca üç yıl süre ile seçileceği ve normal usul ile atanacağı, süresi biten dekanın ise yeniden atanabileceği düzenlemesine yer verilmek suretiyle kanunla kurulan fakültelere dekan atama yetkisinin Yükseköğretim Kurulunda olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuata göre dekanlıkların rektörün önerisi ile YÖK tarafından seçilerek atamasının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Çukurova Üniversitesi Senatosunca kabul edilen "Çukurova Üniversitesi Öğrenci Dekanlıkları Yönergesi" ile Öğrenci Dekanlığı oluşturulmuş ve bu Dekanlığın altında Üniversitede görev yapmakta olan öğretim elemanları arasından eğitim, kültür ve spordan sorumlu olmak üzere 3 (üç) Öğrenci Dekanı Rektör tarafından 2 (iki) yıllığına görevlendirilmiştir.

Üniversite senato kararı ile dekanlıklar kurulmasının ve bu dekanlıklara Rektör onayıyla görevlendirmeler yapılmasının mevzuata aykırı olduğu değerlendirilerek bulgu konusu yapılmıştır.

Kamu idaresi cevabında her ne kadar kurulan Öğrenci Dekanlıkları'nın 2547 sayılı Kanun hükümlerine göre faaliyet gösteren bir Dekanlık olmadığını, sadece Üniversite Yönetimi ile Öğrenciler arasındaki iletişim köprüsü olmaya yönelik faaliyet gösterdiğini ifade etse de, "Dekanlık" adı ile bir birim kurulmasının ve rektör onayıyla görevlendirme yapılmasının yukarıda açıklanan mevzuata aykırılık teşkil ettiği değerlendirilmektedir.

BULGU 16: İktisadi İşletme Tarafından İşletilen Öğrenci Kantinlerinin Elektrik ve Isınma Giderlerinin Üniversite Bütçesinden Karşılanması

İktisadi İşletme tarafından işletilen öğrenci kantinlerinin elektrik ve ısınma giderlerinin Üniversite bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi, 22.07.2008 tarihli ve 2 no'lu Senato Kararı ile "Kurumlar Vergisi Kanunu Kapsamındaki Sosyal Tesisler Yönergesi"ni kabul ederek Üniversite

bünyesindeki öğrenci kantinleri ve alakart lokantanın ayrı bir tüzel kişilikle vergi kanunlarına tabi olarak işletilmesine karar vermiştir.

Bu yönergenin 24'üncü maddesinde giderler belirlenmiş ve aynı Yönerge'nin 23'üncü maddesinde işletmenin ihtiyacı kapsamındaki bu giderlerin işletme gelirleri ile karşılanacağı hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, Üniversitenin muhtelif binalarında işletilen 14 öğrenci kantininin elektrik ve ısınma sistemlerinin Üniversite binalarının genel tesisatından ayrılmadığı, ayrıca bu giderlerin tespit edilmesini sağlayacak sızme sayaç, pay ölçer gibi uygulamaların bulunmadığı, ayrı bir yönetimi, bütçesi, mali tabloları olan iktisadi işletmenin giderlerinin kendi gelirleri ile karşılanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında her ne kadar iktisadi işletme tarafından işletilen öğrenci kantinlerinin elektrik ve ısınma giderlerinin özel bütçe yerine iktisadi işletme bütçesinden karşılanmasına yönelik tedbirler alınacağı, teknik, idari ve alı yönden gerekli çalışmalara başlanarak, ilerleyen süreçte bulguda belirtilen doğrultuda işlem tesis edileceği belirtilmiş ise de fiili durumun aynen devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, iktisadi işletme tarafından işletilen öğrenci kantinlerinin elektrik ve ısınma giderlerinin özel bütçe yerine iktisadi işletme bütçesinden karşılanmasına yönelik tedbirlerin alınmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kesin Kabulü Yapılmamış Yapım/Onarım İşlerinin Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
Taşınırınların Proje Bitiminde Bilimsel Araştırma Projesi Yürütücüsü Üzerinde Kalması	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ**

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	4
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	5
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	6
6. DENETİM BULGULARI	6
7. EKLER	29

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: Göç İdaresinden Alacaklar	13
Tablo 2: Doğrudan Temin Ödenek Kullanım Tablosu.	20
Tablo 3: KDV'si Hatalı Ödenen Malzemeler	22

KISALTMALAR

- BKK** : Bakanlar Kurulu Kararı
KDV : Katma Değer Vergisi
SUT : Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması
2. Tahsili Şüpheli Hale Gelen Diğer Çeşitli Alacakların Şüpheli Diğer Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi
3. Alıcılar Hesabında Takip Edilen Alacakların Doğru Bilgiyi İçermemesi
4. Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi
5. Hastane Yönetim Sistemindeki Alacak Senetleri Tutarı ile Mali Tablolardaki Tutarın Uyumsuz Olması

B. Diğer Bulgular

1. Tıp Fakültesi Tarafından Elde Edilen Gelirlerden Döner Sermaye İşletmesine Bağlı Diğer Birimlere Borç Verilmesi
2. İşletme Alacaklarından Bir Bölümünün Tahsil Edilememesi
3. Hastane Otomasyon Sisteminde Eksiklik Bulunması
4. İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması
5. Faturalandırılması Uzman Hekim Raporuna Bağlanan Hizmetlerin İlgili Raporun Eksikliğinden Dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna Fatura Edilememesi
6. Aynı İhale Konusu İçinde Yer Alabilecek Mal ve Hizmet Alımlarının, Kısımlara Bölünerek, Doğrudan Temin Yoluyla Yapılması
7. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Olmadan Aşılması
8. Zarar Eden Döner Sermaye İşletme Birimlerinin Bulunması
9. Tıbbi Cihaz ve Sarf Malzemesi Alımlarında Katma Değer Vergisinin Hatalı Ödenmesi

10. Tıbbi İşlem ve Uygulamalar Nedeniyle Açılan Davaların Sigorta Şirketlerine Bildirilmemesi ve Bu Davalar Neticesinde Ödenen Tazminatların Sigorta Şirketlerinden Talep Edilmemesi

11. Üniversite Hastanesinde Görev Yapan Tabiplerin Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Yaptırmaması

12. İmha Edilecek Stok ve Hurdaya Ayırma İşlemlerinde Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına Gerekli Kayıtların Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesine göre, Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik kapsamında, 15.07.1999 tarihli ve 23756 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile kurulmuştur.

Adı geçen Yönetmelik, 22.11.2021 tarihli ve 31667 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Döner Sermaye İşletmesi, 22.11.2021 tarihli ve 31667 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde sayılan ve aşağıda yer verilen faaliyetleri yürüterek gelir elde etmektedir:

(1) İşletme çalışmaları sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutmak ve Üniversitenin esas faaliyetlerini aksatmamak kaydıyla aşağıda belirtilen faaliyetlerde bulunur:

a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, danışmanlık, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak; kongre, konferans, sempozyum, seminer, panel ve benzeri bilimsel etkinlikler düzenlemek; kurs, sertifika ve eğitim programları açmak; çevrimiçi ve çevrimdışı sınav hazırlama, uygulama ve değerlendirme hizmeti yapmak, hizmet içi eğitim düzenlemek.

b) Klinik, poliklinik, yoğun bakım, ameliyathane ve laboratuvarlarda insan ve hayvan üzerinde her çeşit muayene, tetkik, tahlil, ameliyat, tedavi, bakım ve benzeri hizmetleri yapmak, bu amaçla yataklı, yataksız, sabit, geçici, gezici sağlık tesisleri ve uygulama eczanesi işletmek.

c) Tarım ve gıda faaliyetleri yürütmek, her türlü bitkisel ve hayvansal nitelikte ürünler ile su ürünleri üretmek ve bunları yarı ve tam işlenmiş mamul haline getirmek ve bu ürünleri pazarlamak, bu amaçla tesisler kurmak ve işletmek; bitkisel üretimde tohumluk, hayvansal üretimde damızlık, gıda sanayisinde mikroorganizma ıslahı yapmak, ürün geliştirmek; etolonaj, tarla ve bahçe bitkilerinin muayenesi ile gerektiğinde bunların tedavisi, plan, proje teknik tarım araçlarının deneyleri, prototip yapımı ve benzeri ile bunlara ilişkin raporları düzenlemek, tarımsal sorunlara çözüm getirecek uygulamaya yönelik araştırmalar yapmak.

ç) Laboratuvarlarda bitki, gıda ve her türlü madde ve malzeme üzerinde fiziksel, kimyasal, biyolojik, mikrobiyolojik, toksikoloji, çevre kirliliği, insan sağlığı ile ilgili analiz, ölçüm, deney, test ve kalibrasyon ve benzeri hizmetleri yapmak; uçucu yağ, bitki ekstratları, spesifik kimyasallar ve benzeri üretim yapmak.

d) Tasarım, modelleme, denetim, basım, tekstil, mekanik deneyler, kalite kontrol hizmetleri ve her türlü mekanik, elektrik ve elektronik makine ve cihazlarla ilgili bakım-onarım, proje ve üretim işlerini ifa etmek ve bunlarla ilgili raporlar düzenlemek.

e) İç ve dış mekân düzenlemeleri; eser inceleme, çeviri ve redaksiyon faaliyetleri; güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanlarında eser ve araştırma çalışmaları, grafik tasarımı, afiş broşür, resim, heykel, seramik çalışmaları; sergi ve fuar düzenlemesi; senaryo, prodüksiyon, tiyatro, film, video, slayt, fotoğraf, tanıtım, reklam, ilan, röleve, restorasyon, radyo ve televizyon yayın faaliyetleri yapmak; müzikli oyunlar ve tiyatro oyunları yazılması, sahnelenmesi, bale ve tiyatro temsilleri ile konser ve resitaller düzenlenmesi ve benzeri hizmetleri yapmak.

f) Kitap ve basılı evrak çoğaltmak, basmak, cilt ve baskı işleri yapmak, bunların satışını yapmak; her türlü bakım ve onarım hizmeti yapmak.

g) Eğitim ve öğretim faaliyet alanları ile sınırlı olmak üzere planlama, programlama, projelendirme, prototip geliştirme, anket, analiz, ölçme, sentez, tahlil, deney, tasarım, test, tetkik, uygulama, harita, kontrol, deney raporları, ekspertiz, fizibilite etüdü, proses değerlendirmesi ve geliştirilmesi, model deneyleri, iş değerlendirmesi veya organizasyonu, bilgisayar teknolojisine dayalı yazılım ve donanım ve benzeri hizmetler yapmak.

ğ) Sportif alanda bireysel ve takım olarak performans değerlendirmesi, psikolojik danışmanlık, diyet analiz ve kontrolü, antrenman planlaması, sporcu sağlığını koruma ve geliştirmeye yönelik hizmetlerde bulunmak.

h) Beden eğitimi, spor ve antrenörlük alanında, seminer ve eğitim programları ve yarışmalar, eğitim semineri, antrenörlük programları düzenlemek ve organizasyon yapmak, bu amaçla ilgili spor tesislerini işletmek, turizm ve otelcilik ile ilgili eğitim programları düzenlemek ve bu amaçla ilgili tesisler işletmek.

Yükseköğretim kurumlarının döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde; hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve

süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları da esas alınarak yapılan ek ödemelerde, 18.02.2011 tarihli ve 27850 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı çalışan Döner Sermaye İşletmesi; İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü şeklinde teşkilatlanmış olup gelir getirici birim sayısı 38'dir.

İşletme Müdürlüğünde; 1 İşletme Müdür Vekili, 3 İdari Memur ve 1 Sürekli İşçi hizmet vermekte olup bunların kadrosu özel bütçededir. Ayrıca Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü kadrosunda olan 3 Teknik Hizmetler, 3 Sağlık Hizmetleri Sınıfı kadrosunda olan toplam 6 personel Hastane Başmüdürlüğünde 2547 sayılı Kanun'un 13-b/4 maddesi kapsamında görev yapmaktadır.

Saymanlık Müdürlüğünde ise Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli 1 Saymanlık Müdürü, 1 Saymanlık Müdür Yardımcısı, 5 Muhasebe Uzmanı, 5 Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni, 1 Şehit Yakını Memur, 1 Aday Memur olmak üzere 14 personel bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Döner sermaye işletme bütçesi adı geçen Yönetmelik'in 4'üncü maddesine göre hazırlanmakta ve üniversite yönetim kurulunun onaylaması ile kesinleşmektedir.

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün giderleri elde edilen gelirlerle finanse edilmekte olup 2024 yılında özel bütçeden herhangi bir kaynak kullanılmamıştır.

Başlangıç bütçesinde 2.915.246.350,00 TL gelir öngörülmüş olup gider bütçesi de aynı tutarda hazırlanmıştır. Yıl içerisinde ek bütçelerle bütçe tahminleri güncellenmiş olup gider ve gelir bütçeleri 6.720.935.986,52 TL'ye yükselmiştir.

İşletmenin 2024 yılında 3.922.413.749,15 TL bütçe giderine karşılık 3.018.891.417,09 TL bütçe geliri elde ettiği anlaşılmıştır.

İşletmede 2024 yılı gelir tablosuna göre 3.824.443.677,32 TL gelir elde edilmiş, 4.058.512.093,82 TL gider gerçekleşmiş ve dönem (-) 234.068.416,50 TL zararla tamamlanmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin muhasebe ve raporlama işlemleri, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Adı geçen Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esasları kıyasen uygulanmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine

uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması

Üniversitenin Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından yapılan 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kaydedilmesi gereken harcamaların doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 216’ncı maddesinde; yapılmakta olan yatırımlar hesabının, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı; ayrıca, “Hesabın işleyişi” başlıklı 217’nci maddesinde ise, Yatırım projelerine yapılan harcamaların bu hesaba, yapılan ödeme şekline göre ise ilgili hesaplara alacak kaydedileceği; tamamlanan yatırım projeleri maliyet bedelleri ile bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yönetmelik hükümlerine göre, maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici

kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılması gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından tesisat yapım işi, drenaj yapım işi, çeşitli tadilat işleri, otomasyon yapım işi ve benzeri maddi duran varlıklar için yapılan harcamaların doğrudan giderleştirildiği ve yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenmediği tespit edilmiştir. Bu nedenle de 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının eksik görüldüğü tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında her ne kadar maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde, malzeme, işçilik ve genel giderlerin ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilmesi sağlanacağı belirtilmişse de ilgili hesaplarda gerekli düzeltmelerin yapıldığında ilişkin herhangi bir bilgi ve belge göndermemiştir.

Sonuç olarak, maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde, malzeme, işçilik ve genel giderlerin ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Tahsili Şüpheli Hale Gelen Diğer Çeşitli Alacakların Şüpheli Diğer Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi

Ziraat Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Biriminin 136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabına kayıtlı olan 360.476,59 TL tutarında alacağı dava veya icra safhasına aktarıldığı halde, bu alacakların 138 Şüpheli Diğer Alacaklar Hesabına aktarılmadığı ve 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı Hesabında karşılık ayrılmadığı görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "138 Şüpheli diğer alacaklar hesabı" başlıklı 121'inci maddesinin birinci fıkrasında, şüpheli diğer alacaklar hesabının, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi birkaç defa uzatılmış veya yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış diğer alacakların izlenmesi için kullanılacağı açıklanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in şüpheli alacakların işleyişine ilişkin 122'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin birinci alt bendinde, tahsili şüpheli hâle gelen diğer alacakların bu hesaba borç, ilgisine göre 135 Personelden Alacaklar Hesabına veya 136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yine aynı Yönetmelik'in "139 Şüpheli diğer alacaklar karşılığı hesabı" başlıklı 123'üncü maddesinin birinci fıkrasında, şüpheli diğer alacaklar karşılığı hesabının, şüpheli diğer alacakların tahsil edilememe ihtimalinin kuvvetlenmiş olması hâlinde, bu tür risklerin giderilmesini sağlamak üzere ayrılan karşılıkların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 124'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin birinci alt bendinde de şüpheli diğer alacaklar için ayrılan karşılık tutarlarının bu hesaba alacak, 654 Karşılık Giderleri Hesabına borç kaydedileceği kurala bağlanmıştır.

Anılan Yönetmelik'in zikredilen hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, dava veya icra safhasına aktarılmış diğer çeşitli alacakların 136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabından çıkarılarak 138 Şüpheli Diğer Alacaklar Hesabında takip edilmesi ve ayrıca bunlardan tahsil edilmeme riski kuvvetlenmiş olanların tahsil edilmeme risklerinin giderilmesinin sağlanması için 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı Hesabında karşılık ayrılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Ziraat Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Biriminin 136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabında takip edilen 360.476,59 TL alacağının dava ve icraya konu olduğu halde, bu alacakların 138 Şüpheli Diğer Alacaklar Hesabına aktarılmadığı ve tahsil edilmeme risklerinin giderilmesi için 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı Hesabında karşılık ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında özetle; Ziraat Fakültesi Dekanlığı Araştırma ve Uygulama Çiftlik Müdürlüğü tarafından 24.01.2025 tarihli ve E-1636239-869-1216901 sayılı yazı ile söz konusu alacakların 138 Şüpheli Alacaklar Hesabına aktarılması ve 139 Şüpheli Alacaklar Karşılığı Hesabında karşılık ayrılması için Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğüne yazıldığı ve Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğüne de gerekli muhasebe kayıtlarını yaptığı belirtilmiştir.

Sonuç itibariyle; söz konusu tespit kurum tarafından 14.02.2025 tarihli ve 2025/3024 ve 2025/3025 yevmiye no.lu muhasebe işlem fişi ile düzeltilmiştir.

BULGU 3: Alıcılar Hesabında Takip Edilen Alacakların Doğru Bilgiyi İçermemesi

Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletme Biriminin 120 Alıcılar Hesabının 120.01 Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinden Alacaklar, 120.07 Diğer Kamu Tüzel Kişilerden Alacaklar ve 120.09 Özel Sektör Şirketlerinden Alacaklar alt kodlarında takip edilen alacakların Hastane Bilgi Yönetim Sisteminde bu alt kodlarda takip edilen alacaklarla uyumlu olmadığı görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 57’nci maddesinde muhasebe kayıtlarının yardımcı hesap defterlerine sistemli bir şekilde dağıtılması gerektiği belirtilmiş, açılış kaydına esas tutarların, ilgili hesaplar için açılacak büyük defter ve yardımcı hesap defterlerine aktarıldıktan sonra yılı işlemlerinin kaydına başlanacağı ifade edilmiştir.

Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletme Biriminin yıl sonu mizanı incelendiğinde 120.01 alt kodunda takip edilen alacak tutarının 26.781.707,36 TL, 120.07 alt kodunda takip edilen alacak tutarının 14.519.107,30 TL, 120.09 alt kodunda takip edilen alacak tutarının ise 7.668.253,71 TL olmak üzere bu alt kodlarda takip edilen toplam alacak tutarının 48.969.068,37 TL olduğu görüldüğü halde, Hastane Bilgi Yönetim Sisteminde bu alt kodlarda takip edilen alacak tutarlarının toplam tutarının 61.543.672,30 TL olduğu, dolayısıyla her iki tutar arasında 12.574.603,93 TL fark olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Saymanlık Müdürlüğüne konunun bildirildiği ve kayıtların doğru hesap kodlardan yapılmasının takip edileceği açıklanmıştır.

Sonuç olarak; 2024 mali yılı sonu itibarıyla Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletme Biriminin 120 Alıcılar Hesabının 120.01, 120.07 ve 120.09 alt kodlarında takip edilen alacaklarının Hastane Bilgi Yönetim Sisteminde bu alt kodlarda takip edilen alacakları ile uyumlu olmadığından, mali tablolarda yer alan 120 Alıcılar Hesabının doğru bilgiyi içermediği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi

Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Biriminin davaya konu edilen 120 Alıcılar Hesabında takip edilen alacaklarının 128 Ticari Şüpheli Alacaklar Hesabına aktarılmadığı ve bunlar için 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabında karşılık ayrılmadığı görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “128 Şüpheli ticari alacaklar hesabı” başlıklı 109’uncu maddesinin birinci fıkrasında, şüpheli ticari alacaklar hesabının, işletmelerin mal ve hizmet satış faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış alacakların izlenmesi için kullanılacağı açıklandıktan sonra “Hesabın işleyişi” başlıklı 110’uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin birinci alt bendinde, tahsili şüpheli hâle gelen alacakların bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "129 Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı" başlıklı 111'inci maddesinin birinci fıkrasında, şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabının, şüpheli ticari alacaklar için ayrılan karşılıkların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 112'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin birinci alt bendinde, şüpheli hâle gelen ticari alacaklar için ayrılan karşılık tutarlarının bu hesaba alacak, 654 Karşılık Giderleri Hesabına borç kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Anılan Yönetmelik'in zikredilen hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; 120 Alıcılar Hesabında takip edilen alacaklardan dava veya icraya konu olanların bu hesaptan çıkarılarak 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına aktarılması ve bunlar için ayrılacak karşılık tutarların 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabında izlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; Üniversite Hastanesi Başhekimliği tarafından 18.05.2024 tarihli ve E-55289465-946-1007620 sayılı yazı ile Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğünden, Hukuk Müşavirliğine bildirilen mahkeme aşamasındaki toplam 1.517.107,70 TL tutarındaki hastane alacaklarının 120 Alıcılar Hesabından 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına aktarılması istenildiği halde, 31.12.2024 tarihine kadar söz konusu alacakların 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; Hukuk Müşavirliği tarafından bildirilen dosyaların Saymanlık Müdürlüğüne bildirilerek Müdürlük tarafından kayıtların yapılmasının sağlandığı belirtilmekte ise de; bahse konu alacak tutarının 120 Alıcılar Hesabından çıkarılarak 128 Ticari Şüpheli Alacaklar Hesabına aktarıldığına ilişkin muhasebe işlem fişi gönderilmemiştir.

Sonuç olarak; dava veya icra safhasına aktarılmış 120 Alıcılar Hesabına Kayıtlı alacakların 128 Ticari Şüpheli Alacaklar Hesabına aktarılması ve bunlar için ayrılacak karşılık tutarının 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabında izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Hastane Yönetim Sistemindeki Alacak Senetleri Tutarı ile Mali Tablolardaki Tutarın Uyumsuz Olması

Üniversitenin Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi biriminin önceki yıllarda 121 Alacak Senetleri Hesabında takip edilen senetli alacaklarının tamamının takibe konu olduğu, bu nedenle 128 Ticari Şüpheli Alacaklar Hesabına aktarıldığı, ancak bu hesapta izlenen tutar ile hastane bilgi yönetim sisteminde takip edilen alacak senetleri tutarı arasında tutarsızlık olduğu görülmüştür.

31.12.2023 tarihi itibarıyla hastane bilgi yönetim sistemindeki alacak senetleri tutarı, 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunda da belirtildiği üzere, 6.345.258.053,89 TL olarak gözükmekle birlikte hastane yönetimince 2024 yılında yapılan detaylı inceleme sonucunda; bahse konu sistemdeki kayıtlarda sehven hatalar yapıldığı, bu hatalı kayıtların düzeltildiği ve söz konusu sistemdeki alacak senetlerinin gerçek tutarının 31.12.2024 tarihi itibarıyla 4.374.159,76 TL olduğu anlaşılmıştır.

Ancak yukarıda da belirtildiği üzere Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi biriminin alacak senetlerinin tamamı takibe konu olduğundan, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 109'uncu maddesi hükmü gereğince bu alacaklar 121 Alacak Senetleri Hesabından çıkarılarak 128 Ticari Alacaklar Hesabında takip edilmeye başlanmıştır. Bu durumda, 120 Alıcılar Hesabından 128 Ticari Alacaklar Hesabına aktarılan herhangi bir alacağın olmaması hususu da dikkate alındığında, hastane yönetim sistemindeki alacak senetleri tutarı ile 128 Ticari Alacaklar Hesabının uyumlu olması gerekir.

Oysa yapılan incelemede; hastane yönetim sistemindeki alacak senetleri tutarı 31.12.2024 tarihi itibarıyla 4.374.159,76 TL olduğu halde, Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Biriminin mizanında takibe konu olduğu için 128 Ticari Alacaklar Hesabında izlenmeye başlanan tutarın 6.068.822,20 TL olduğu ve her iki tutar arasında 1.694.662,44 TL fark olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında özetle; Hukuk Müşavirliğine teslim edilen hasta ve hasta yakınlarına ait bilgi ve belgelere istinaden, icra takip işlemleri başlatılmamış ve başlatılmış olanlar (borcun tamamını faizi ile birlikte ödeyenler, borcun bir kısmını ödeyenler ve borcunu hiç ödemeyenler) ayrımı yapılarak geçmiş yıllara ait kayıtların tespit edilip hastane bilgi yönetim sistemi üzerinden borç kayıtlarının düşürülmesinin gerçekleştirildiği ve sürecin devam ettiği açıklanmıştır.

Sonuç olarak, söz konusu farkın sebebinin araştırılması ve mali tablolarda yer alan 128 Ticari Şüpheli Alacaklar Hesabında takip edilmeye başlanan alacak senetleri tutarı ile hastane yönetim sisteminde takip edilen alacak senetleri tutarı arasında uyumun sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tıp Fakültesi Tarafından Elde Edilen Gelirlerden Döner Sermaye İşletmesine Bağlı Diğer Birimlere Borç Verilmesi

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi hesaplarından diğer birimlerin nakit ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla borç verildiği görülmüştür.

18.06.2020 tarihli ve 31159 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ‘Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik’ in “Gelir ve giderler ile bunların muhasebeleştirilmesi” başlıklı 8' inci maddesinin yedinci fıkrasında, “*Tıp fakültesi, dış hekimliği fakültesi ve sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları tarafından elde edilen gelirler hariç olmak üzere, döner sermaye işletmesine bağlı birimler arasında karşılıksız veya borç olarak kaynak aktarımı yapılabilir.*” denilerek tıp fakültesi, dış hekimliği fakültesi ve sağlık uygulama araştırma merkezleri ile açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları tarafından elde edilen gelirlerden döner sermaye işletmesine bağlı birimlere borç verilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Ancak yapılan incelemede, 2024 yılı içerisinde diğer birimlerin borçlarının karşılanması amacıyla tıp fakültesi tarafından elde edilen gelirlerden 51.399.000 TL’nin Döner Sermaye İşletmesine ve buradan diğer birimlere borç olarak aktarıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında özetle; 2024 yılında Ağustos ayından itibaren Tıp Fakültesi tarafından elde edilen gelirlerden döner sermaye işletmesine bağlı diğer birimlere borç verilmediği ve bundan sonra da bu hususta gereken özenin gösterileceği belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik’in zikredilen hükmü uyarınca, Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından diğer birimlere karşılıksız veya borç olarak kaynak aktarılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: İşletme Alacaklarından Bir Bölümünün Tahsil Edilememesi

Tıp Fakültesi Hastanesinin Göç İdaresi İl Müdürlüklerinden tahsil edilmeyen 53.557.123,39 TL alacağının bulunduğu görülmüştür.

4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 91' inci maddesine dayanılarak hazırlanan ve 22/10/2014 tarihli ve 29153 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Geçici Koruma Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde geçici koruma kapsamındaki yabancılara, Sağlık Bakanlığı bünyesindeki sağlık hizmeti sunucuları ile Sağlık Bakanlığınca belirlenen esaslar çerçevesinde üniversitelere bağlı sağlık hizmeti sunucuları ve özel sağlık hizmeti sunucularından Sağlık Uygulama Tebliği'ne göre verilecek olan sağlık hizmetleri Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve Sağlık Bakanlığı Arasında Götürü Bedel Üzerinden Sağlık Hizmeti Alım Protokolü ile düzenlenmiştir. Üniversitelerde, geçici koruma kapsamındaki yabancılara verilen sağlık hizmetleri bedelleri bu Protokol kapsamında Göç İdaresi İl Müdürlükleri tarafından karşılanmaktadır.

Söz konusu Protokol kapsamında, yabancılara sağlanan sağlık hizmetleri karşılığında Üniversite Hastanesinin aşağıda yer alan tabloda gösterildiği üzere Göç İdaresi İl Müdürlüklerinden 2024 yılı sonu itibarıyla 53.557.123,39 TL tahsil edilmeyen alacağının bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1: Göç İdaresinden Alacaklar

Yıl	Tutarı (TL)
2017	7.311,14
2018	1.748,01
2019	107.755,55
2020	115.194,88
2021	76.928,46
2022	6.154.110,26
2023	1.848.770,72
2024	45.245.304,37
Toplam	53.557.123,39

Kamu idaresi cevabında, söz konusu alacağın 446.535,29 TL'sinin bulgumuz üzerine tahsil edildiği, tahsil edilmeyen geriye kalan tutarın ise 53.110.588,10 TL olduğu anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, Üniversite hastanesi tarafından söz konusu alacaklara ilişkin takiplerin yapılarak tamamının tahsilatının sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Hastane Otomasyon Sisteminde Eksiklik Bulunması

Tıp Fakültesi Döner Sermaye İşletme Biriminin işlemlerinin incelenmesinde, hastane personelinin mesai içi ve mesai dışı katkısını tespit eden otomasyon sisteminde ödemeye esas verilerin doğruluğunu etkileyecek hususlar tespit edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik kapsamında mesai dışı gelir, ilgili mevzuatı uyarınca tespit edilen çalışma saatleri dışında ve hafta sonu ve resmi tatillerde elde edilen geliri ifade etmektedir. Bu nedenle, döner sermaye gelirlerinin hesaplanmasında ve bu gelirlerden yapılacak ödemelerin belirlenmesinde verilen hizmetin mesai içinde ya da mesai dışında olması büyük önem arz etmektedir.

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Döner Sermaye Birimi gelirlerinden yapılacak ek ödemenin dağıtılmasında; gelir getirici katkısı olan personelin yapmış oldukları işlemlerin mesai içinde ya da dışında yapılmasının tespiti için vezne tahsilat kayıtları, hastane otomasyonu gibi çeşitli sistemler kullanılmaktadır.

Yapılan sistem incelemesinde; mesai saatleri içerisinde yapılmış olunan muayenelerin, mesai dışı gelir getirici işlem kayıtları arasında olabileceği tespit edilmiştir. Bir başka ifade ile; hastane otomasyon sisteminin, mesai saatleri içerisinde gerçekleştirilen işlemleri mesai dışı katkı ödemesine esas olacak şekilde kaydedilmesini engelleyemediği görülmektedir.

Tespit edilen bu husus bulgu konusu yapılmıştır.

Kamu idaresi bulguya verdiği cevapta; hastanın laboratuvar tetkiklerinin aynı gün içerisinde tamamlanabilmesi için mesai içi tetkik isteminin yapıldığını, 6 Şubat depreminin de sistemde aksamalar neden olduğunu ifade etmiştir.

Kamu idaresinin cevabından, aslında mesai dışı yapılması gereken muayenelerin, laboratuvar tetkiklerinin tamamlanabilmesi için mesai içinde yapıldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu fiili durum, yazılımın fiili duruma göre yapılandırılmasına engel teşkil etmemektedir.

Bu nedenle, mesai içinde yapılan muayenelerin ve diğer işlemlerin mesai dışı yapılmış gibi kaydedilmesini engelleyecek, dolayısıyla hatalı ek ödeme uygulamalarını önleyecek yazılımın güncellemelerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde çalışan işçilere 2024 yılı içerisinde ikiyüzyetmiş saati geçen sürelerde fazla çalışma yaptırıldığı tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinde bir işçi için fazla çalışma süresinin toplamının bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamayacağı belirtilerek fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmaların ne şekilde uygulanacağı hususunun çıkarılacak yönetmelikte gösterileceği ifade edilmiştir.

Bu madde hükmüne istinaden çıkarılan İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla Çalışmada Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde ise Kanun'daki düzenlemeye paralel şekilde fazla çalışma süresi toplamının bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamayacağı, bu süre sınırının işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde görevli bazı işçilere yıllık ikiyüzyetmiş saatin üzerinde fazla mesai yaptırıldığı tespit edilmiş ve bulgu konusu yapılmıştır.

İdare bulguya verdiği cevapta; Kovid-19 salgını ve deprem felaketi nedeniyle hizmet noktalarının artırıldığını bu nedenle daha fazla personele ihtiyaç duyulduğunu, emeklilik, istifa vb nedenlerle personel sayısının azaldığını ancak, tasarruf tedbirleri nedeniyle yeni personel istihdam edilemediğini; bu nedenle mevcut işçilere fazla mesai yaptırıldığını ifade etmiştir.

İdare, her ne kadar kanuni sınırı aşan fazla mesai uygulamasının yaşanan salgın ve deprem nedeni ile gerçekleştirildiğini ifade etse de, bir işçiye Kanun'da öngörülen azami sürenin üzerinde mesai yaptırılmasının mevzuata aykırılık teşkil ettiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Faturalandırılması Uzman Hekim Raporuna Bağlanan Hizmetlerin İlgili Raporun Eksikliğinden Dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna Fatura Edilememesi

Sosyal Güvenlik Kurumundan bedelinin faturalandırılabilmesi için rapor yazılması şartı bulunan görüntüleme hizmetlerinin, ilgili hekimlerin görüntüleme raporlarını zamanında yazmamaları sebebiyle Sosyal Güvenlik Kurumuna faturalandırılmadığı ve bedelinin tahsil edilemediği tespit edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği'nin (SUT) EK-2/B Hizmet Baş İşlem Puan Listesinde “8. Radyolojik Görüntüleme ve Tedavisi” işlemi başlığı altında yer alan 8.3.1.Bilgisayarlı Tomografi hizmetine ait açıklamada; faturalandırmanın radyoloji uzman hekim raporu ile olacağı yer almakta, 8.3.2.Manyetik Rezonans Görüntüleme hizmetine ait açıklamada da faturalandırma için yine radyoloji uzman hekim raporunun gerektiği belirtilmektedir.

Yapılan denetimde; çekimi gerçekleştirilen görüntüleme işlemlerinin radyoloji uzmanı tarafından düzenli olarak okunmaması ve raporlanmaması sebebiyle çok sayıda görüntüleme işleminin bedeli Sosyal Güvenlik Kurumuna faturalandırılmamıştır. 2024 yılı içerisinde görüntüleme yapılmış olmasına rağmen, rapor yazılmaması ve istem PACS görüntüsü olmaması nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumuna faturalandırılmayan işlem adedi toplam 10729'dur. Benzer şekilde belirli SUT kodu olan tahlil işlemlerinde sonuç gönderilmemesi, doktor istem tarihi randevu tarihinden büyük olması, doktor tescil numarasının hatalı olması, ilgili tarihte doktorun durumunun pasif olması, teletıp sistemi bildirimi yapılmaması gibi gerekçelerle MEDULA tarafından kesintiler yapıldığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun “Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları” başlıklı 11'inci maddesinde aynen, “Devlet memurları kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar” denilmektedir.

Sağlık Uygulama Tebliğinde belirlenen tedavi fiyatları nedeniyle gelirlerin sabit olduğu durumda, idarenin tedaviye bağlı iş ve işlemlerini zamanında yerine getirmemesi nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından faturalarda kesinti yapılması, kurum tarafından sunulan hizmet miktarı dikkate alınarak oluşturulan projeksiyonlara göre belirlenen global sözleşmelerde düşüşe ve İdarenin gelir kaybına yol açmaktadır.

Kamu idaresi cevabında 6 Şubatta yaşanan deprem sebebiyle radyoloji bölümünün fiziki olarak yerinde hizmet veremediğini, farklı alanlarda bölünerek hizmet verdiğini, bu durumun hizmetin aksamasına neden olduğunu belirtmiştir.

Bu itibarla, kurum tarafından sunulan hizmetlerin tamamının faturalandırılabilmesine ve Sosyal Güvenlik Kurumu kesintilerinin en asgari düzeye indirilmesine yönelik tedbirlerin alınmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Aynı İhale Konusu İçinde Yer Alabilecek Mal ve Hizmet Alımlarının, Kısımlara Bölünerek, Doğrudan Temin Yoluyla Yapılması

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen parasal limitlerin üzerinde olması nedeniyle, Kanunda öngörülen ihale usulleriyle yapılması gereken mal alımları ve hizmet alımlarının Tıp Fakültesi Hastanesi, Diş Hastanesi ve Ziraat Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından ihale yapılmaksızın, kısımlara bölünerek doğrudan temin yoluyla yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Uygulanacak İhale Usulleri" başlıklı 18'inci maddesinde; açık ihale, belli istekliler arasında ihale, pazarlık usulü, ihale usulleri olarak sayılmış ancak, doğrudan temin suretiyle satın alma bir ihale usulü olarak sayılmamıştır.

Doğrudan temin yöntemi, kanunda ihale usulleri için öngörülen kuralların uygulanma zorunluluğunun bulunmadığı, istisnai bir alım yöntemidir. Bu yöntemle, ihale komisyonu kurma ve kanunun 10'uncu maddesinde sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilmektedir.

Doğrudan temin bir alım yöntemidir, ancak Kanun'un 4'üncü maddesindeki "ihale" tanımına uygun katılıma ve rekabete açık bir ihale usulü değildir. Bu nedenle idareler bu yola ancak istisnai durumlarda başvurmalı, mümkün olduğu ölçüde kanundaki ihale usulleri uygulanmalıdır.

Yapılan incelemede, çeşitli mal ve hizmet alımlarında sıkça bu usule başvurulduğu, parasal limitleri aşan mal alımlarının, kısımlara bölünerek, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi uyarınca doğrudan temin usulü ile alındığı tespit edilmiştir. Uygulama ve Araştırma Hastanesinde toplam 10725 adet, Diş Hastanesinde 235 adet, Ziraat Fakültesi Döner Sermaye İşletmesinde ise 573 adet doğrudan temin alımı bulunmaktadır. Bahse konu alımların benzer nitelikte, her yıl tekrarlanan, dolayısıyla planlanabilen ve öngörülebilir ihtiyaçlara ilişkin olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu birimlerde doğrudan temin sınırı da büyük oranda aşılmış olduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, Tıp Fakültesinde 2024 yılı içerisinde Üniversite Döner Sermaye İşletmesine bağlı birimler tarafından yapılan çeşitli mal ve hizmet alımlarında doğrudan temin yöntemi tercih edildiği, konuya ilişkin olarak; temel ihale usulleri ile yapılması planlanan bazı mal ve hizmet alımlarının, İhale süreçlerinin uzunluğu, itiraz ve iptal gibi

nedenlerle öngörülen sürelerde tamamlanamadığı, bu durum hizmetin aksamasına neden olacağından acil ihtiyaçların karşılanması amacıyla 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi kapsamında doğrudan temin yöntemiyle yoluna başvurulduğu,,

Ziraat Fakültesinde söz konusu mal ve hizmet alımlarının, dönemsel ve acil ihtiyaçlar doğrultusunda zaman içinde ortaya çıkan taleplere bağlı gerçekleştirildiği, bütçe imkânları ve gereklilikleri doğrultusunda yapıldığı, herhangi bir şekilde ihale bölünerek doğrudan temin sınırlarının aşılmasının amaçlanmadığı, bu kapsamda satın alma süreçleri için yıllık ihtiyaç planlamalarının yapıldığı, alımların tek kalemde ve ihale yöntemiyle yapılması için işlemlerin başlatıldığı,

Diş Hekimliğinde söz konusu alımların, farklı kliniklerin ayrı zamanlarda ve farklı ihtiyaçlarına yönelik taleplerinden kaynaklandığı, alımların gerçekleştirildiği dönemde taleplerin içerik ve zamanlama bakımından bir bütünlük arz ettiği yönünde bir öngörü olmadığı, kamu hizmetinin aksamadan yürütülmesi ve hasta mağduriyetine sebep olunmaması için doğrudan temin yoluna gidildiği, benzer durumların yaşanmaması adına satın alma süreçlerinin daha merkezi ve bütüncül şekilde yürütülmesi yönünde dikkatli olunacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, kamu kaynaklarının verimli ve etkili bir şekilde kullanımı esas olduğundan ihtiyaç planlamasının etkin bir şekilde yapılarak mal ve hizmetlerin temel ihale usulleriyle temininin ve mal ve hizmet temininde rekabetin sağlanmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödenegin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Olmadan Aşılması

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin bazı birimleri tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılan harcamaların 2024 yılı toplamı Üniversitenin Döner Sermaye İşletmesi biriminin bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu aşmasına karşın Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı halde alıma devam edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükmü yer almaktadır.

Doğrudan temin yöntemi, kanunda ihale usulleri için öngörülen kuralların uygulanma zorunluluğunun bulunmadığı, istisnai bir alım yöntemidir. Bu yöntemle, ihale komisyonu kurma ve kanunun 10'uncu maddesinde sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilecektir.

Doğrudan temin bir alım yöntemidir, ancak Kanun'un 4'üncü maddesindeki "ihale" tanımına uygun katılıma ve rekabete açık bir ihale usulü değildir. Bu nedenle idareler bu yola ancak istisnai durumlarda başvurmalı, mümkün olduğu ölçüde kanundaki ihale usulleri uygulanmalıdır.

Diş Hastanesinde 235 adet, Ziraat Fakültesi Döner Sermaye İşletmesinde ise 573 adet doğrudan temin alımı bulunmaktadır. Bahse konu alımların benzer nitelikte, her yıl tekrarlanan, dolayısıyla planlanabilen ve öngörülebilen ihtiyaçlara ilişkin olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu birimlerde doğrudan temin sınırı da aşılmış bulunmaktadır.

Üniversitenin Döner Sermaye İşletmesinin Tıp Fakültesi, Ziraat Fakültesi ve Diş Hekimliği Fakültesi birimlerinde, 21/f ve 22/d maddeleri çerçevesinde yapılan alımların, bu alımlar için bütçeye konulan ödeneğin %10'unu aştığı, aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere bütçeye konulan ödeneğin % 112 oranına varan doğrudan temin uygulamaların bulunduğu, buna rağmen Kamu İhale Kurumundan izin alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, Ziraat Fakültesinde ilgili dönemde yapılan mal ve hizmet alımları, kamu hizmetlerinin sürekliliğini sağlama amacıyla gerçekleştirildiği, alım sürecinde %10 sınırına yaklaşılmaması hususu göz önünde bulundurulduğu, ancak yapılan ihalelere yeterli katılımın sağlanamaması nedeniyle zorunlu ve acil ihtiyaçların alınması gerekliliğinden dolayı söz konusu sınırın aşıldığı, bu durumun tespiti ile birlikte alım süreçlerinin gözden geçirildiği, %10 sınırının izinsiz aşılması için ihtiyaçlar ve talepler doğrultusunda ihalelerin yapılmaya başlandığı, Kamu İhale Kurumu'ndan izin alınması gereken limit aşımı durumu için süreç mekanizması oluşturulduğu,

Diş Hekimliğinde belirtilen durumun ihtiyacın aciliyeti ve hizmetin sürekliliğinin sağlanması kamu hizmetlerinin aksamadan yürütülmesi amacıyla gerçekleştiği, bundan sonraki süreçte benzer durumların yaşanmaması için kamu ihale mevzuatına tam uyum konusunda azami dikkat ve özen gösterileceği,

Balcalı Hastanesi Başhekimliği tarafından da bundan sonraki süreçte limit aşılması için gereken özen ve hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla; parasal limitler dahilinde yapılan mal ve hizmet alımlarında %10 sınırının Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadan aşılması için gerekli tedbirlerin alınmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 2: Doğrudan Temin Ödenek Kullanım Tablosu.

Birimi	Alım Türü	Ödeneği	Ödenğin %10'u	Harcama Tutarı	%10'u Aşan Tutar	Ödenek Kull. Oranı%
Diş Hekimliği Hastanesi	Mal Alımı	84.615.000,00	8.461.500,00	10.845.787,77	2.384.287,77	13,00
	Hizmet Alımı	40.425.000,00	4.042.500,00	4.218.342,64	175.842,64	10,10
	Yapım İşi	5.200.000,00	520.000,00	2.312.250,00	1.792.250,00	44,00
Ziraat Fakültesi DS İşletmesi	Mal Alımı	36.010.000,00	3.601.000,00	23.718.553,00	20.117.553,00	66,00
	Hizmet Alımı	3.160.000,00	316.000,00	3.541.219,26	3.225.219,26	112,00
	Yapım İşi	8.850.000,00	885.000,00	7.763.766,55	6.878.766,55	88,00

BULGU 8: Zarar Eden Döner Sermaye İşletme Birimlerinin Bulunması

Çukurova Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğüne bağlı birimlerden 19 adedinin gelirlerinin giderlerini karşılayamadığı tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Döner Sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin (a) fıkrasında; Yükseköğretim kurumlarında üniversite yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabileceği, (i) fıkrasında; Döner Sermaye İşletmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılmasının esas ve yapılacak olan ödemelerde gelir-gider dengesinin gözetilmesinin zorunlu olduğu, (j) fıkrasında ise; Döner Sermaye İşletmelerinin faaliyet alanları, gelir ve giderleri, sermaye limitleri ile işletmelerin yönetimine ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına ilişkin Yönetmelik'in " Faaliyet alanları" başlıklı 5'inci maddesinde; döner sermaye işletmelerinin yükseköğretim kurumlarının esas faaliyetlerini aksatmayacak şekilde çalıştırılması gerektiği ve bu işletmelerin;

a) Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler

yapmak,

b) Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,

c) Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,

ç) Faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Gelir ve Giderler İle Bunların Muhasebeleştirilmesi" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında; döner sermaye işletmesinin gelirlerinin, işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları, şartlı bağış ve yardımlar ile diğer gelirlerden, giderlerinin ise faaliyet alanları ile ilgili giderlerden oluşacağı, dördüncü fıkrasında ise, döner sermaye işletmesi gelirlerinin kullanılmasında 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesine atıfta bulunularak, işletme faaliyetleri sırasında kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılması ve yapılacak ödemelerde ise gelir-gider dengesinin gözetilmesinin zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; 2024 yıl sonu itibarıyla toplam 37 döner sermaye işletme biriminden 19 birimin gelirlerinin giderlerini karşılamayarak zarar ettiği tespit edilmiş ve bulgu konusu yapılmıştır.

İdarenin bulguya verdiği cevapta özetle; zarar eden birimlerin gelir getirici faaliyetlerinin artırılmasına ilişkin çalışmalara başlandığı ancak, bazı birimlerin gelir getirici faaliyetinin olmadığı halde istihdam edilen personel bulunduğu için yasa gereği kapatılamadığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde, zarar ettiği tespit edilen işletmelerde gelirlerin elde edilmesi, giderlerin harcanmasında mevzuata uygun bir şekilde gelir-gider dengesinin sağlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Tıbbi Cihaz ve Sarf Malzemesi Alımlarında Katma Değer Vergisinin Hatalı Ödenmesi

Araştırma ve Uygulama Hastanesi mal alımlarında katma değer vergisinin (KDV) yürürlükteki oranların üzerinde hesap edilerek ödenen tıbbi cihazların ve sarf malzemelerinin bulunduğu görülmüştür.

KDV oranı 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 28'inci maddesinde %10

olarak belirlenmiş olup, Cumhurbaşkanı bu oranı, dört katına kadar artırmaya, %1'e kadar indirmeye, bu oranlar dâhilinde muhtelif mal ve hizmetler ile bazı malların perakende safhası için farklı vergi oranları tespit etmeye yetkili kılınmıştır.

Bu kapsamda KDV oranları, 7346 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile; 10.07.2023 tarihinden sonra, 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) eki (I) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %1, (II) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %10, bu listelerde yer almayan vergiye tabi işlemler içinse %20 olarak uygulanmaktadır.

Buna göre Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) eki (II) sayılı cetvelde sayılan ve ürün takip sistemi kaydı olan tıbbi sarf malzemesi alımlarında KDV oranının %10 olarak uygulanması gerekmektedir. Yapılan incelemede, aşağıdaki tabloda yer alan tıbbi cihaz ve sarf malzemesi alımlarında katma değer vergisinin (KDV) yürürlükteki oranların üzerinde hesap edilerek ödendiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında hastanede alımı yapılan tıbbi cihaz ve sarf malzemesi alımlarında KDV oranının %20 olması hususunda ilgili alımlara ait faturaların tek tek çıkarılarak Vergi Dairesi ile yazışma yapılacağı ve iş yükünün fazla olması sebebiyle zamana ihtiyaç olduğu belirtilmiştir.

Buna göre, Bakanlar Kurulunun eki II sayılı cetveline göre ürün takip sisteminde kaydı olan ve örnekleri aşağıdaki tabloda gösterilen tıbbi cihazlar ve malzemeler ile benzeri malların tesliminde %10 oranında KDV uygulanmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 3: KDV'si Hatalı Ödenen Malzemeler

SİPARİS NO	BELGE NO	BELGE TARİHİ	STOK KODU	KDV ORANI	MALZEME ADI
24/6144	MED2024000000112	5.08.2024	150030399104343	20,00	BAĞ/TENDON/DOKU TAMİR TESPİT SETİ
23/4808	AJN2024000000379	26.02.2024	1500303019999732	20,00	C.SÜT.POLYGLAKTİN ABSORBE 6/0
24/2703	MEA2024000000270	9.04.2024	150030399104114	20,00	ELEKTROD ATRİAL AKTİF PASİF
24/2703	MEA2024000000270	9.04.2024	150030399104140	20,00	ELEKTROD VENTRİKÜLER AKTİF-PASİF
24/7354	AJG2024000000675	7.10.2024	1500303019999662	20,00	ENDOSKOPİK TEMİZLEME FIRÇASI
24/2085	PLA2024000000067	23.08.2024	1500304999999699	20,00	EPENDORF TÜPÜ 1,5 ML
24/4085	SGIB2024000000001	25.06.2024	66051	20,00	GLUBRAN 2 SENTETİK CERRAHİ DOKU YAPIŞTIRIISI
24/7612	TEA2024000000272	30.10.2024	15003039901672	20,00	HASTA ALT BEZİ BÜYÜK ORTA
23/6248	YLA2024000000756	24.07.2024	STK-11013006	20,00	HIZLI YÜZEY TIBBİ CİHAZ DEZENFAKTANI
24/5730	Y112024000000268	11.07.2024	1500303999999412	20,00	LEADLER
24/5816	AAA2024000000529	9.09.2024	44104	20,00	PASTA 60 GR
24/2259	ADA2024000000717	1.04.2024	150030399101404	20,00	STERİL TALK 4 GR

24/1048	FAO2024000000035	29.02.2024	1500303991506	20,00	STF AĞIZLIĞI
24/9308	EFT2024000001457	26.12.2024	65471	20,00	STOPCOOK (ÜÇ YOLLU MUSLUK
24/10173	AGA2024000000104	16.12.2024	1500303029999841	20,00	VAKUM YARDIMLI TOPLAMA SETİ
24/376	ENM20240000000015	29.01.2024	150130299103378	20,00	VIDEO LARENGOSKOP BAĞLANTI KABLOSU
23/6248	YLA2024000000493	10.05.2024	15005030112025	20,00	YÜKSEK DÜZEY ALET DEZENFEKTANI

BULGU 10: Tıbbi İşlem ve Uygulamalar Nedeniyle Açılan Davaların Sigorta Şirketlerine Bildirilmemesi ve Bu Davalar Neticesinde Ödenen Tazminatların Sigorta Şirketlerinden Talep Edilmemesi

Üniversite Hastanesinde görev yapan hekimlerin tıbbi kötü uygulamaları nedeniyle İdare aleyhine açılan tazminat davalarında, davanın sigorta şirketine ihbar edilmesine ilişkin sürecin takip edilmediği ve dava neticesinde ödenen tazminatların zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında sigorta şirketinden talep edilmediği tespit edilmiştir.

Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Kurum Katkısına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ'in "Primlerin Ödenmesi ve Kurum Katkılarının Tahsili ile İadesi" başlıklı 3'üncü maddesinde, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar ile sözleşmeli aile hekimlerinin, yaptıracakları sigorta sözleşmesinin primlerini sigortacıya veya sigorta acentesine ödedikten sonra, ödedikleri prim tutarının yarısını döner sermayesi bulunan kurumlarda döner sermayeden geri alacağı belirtilmiştir.

Sağlık Meslek Mensuplarının Tıbbi İşlem ve Uygulamaları Nedeniyle Soruşturulmasına ve İdarece Ödenen Tazminatın Rücu Edilmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; tıbbî işlem ve uygulama nedeniyle tazminat ödenmesi talebiyle aleyhine dava açılan idarenin, davayı sağlık meslek mensubuna; mesleki malî sorumluluk sigortası bulunan sağlık meslek mensubunun da sigortacıya ihbar edeceği hüküm altına alınmıştır. Aynı Yönetmelik'in 12'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise rücu istemi tanımlanmıştır. Buna göre rücu istemi; sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle idare aleyhine açılan davada mahkeme kararına göre idarece ödenen meblağın; ancak kasten görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullandığı kesinleşmiş ceza mahkemesi kararı ile tespit edilmesi halinde ilgili sağlık meslek mensubundan tazminata konu olaydaki kusur oranı gözetilerek ödenmesinin istenilmesidir. Bu bağlamda idarenin

sorumlu sağlık meslek mensubuna rücu edebilmesi için sağlık meslek mensubunun görevini kötüye kullandığının kesinleşmiş ceza mahkemesi kararı ile tespit edilmiş olması gerekmektedir.

Sağlık Meslek Mensuplarının Tıbbî İşlem ve Uygulamaları Nedeniyle Soruşturulmasına ve İdarece Ödenen Tazminatın Rücu Edilmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; tıbbî işlem ve uygulama nedeniyle tazminat ödenmesi talebiyle aleyhine dava açılan idarenin, davayı sağlık meslek mensubuna; mesleki malî sorumluluk sigortası bulunan sağlık meslek mensubunun da sigortacıya ihbar edeceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; tıbbi kötü uygulamalar nedeniyle İdare aleyhine açılan tazminat davalarında İdarenin dava dilekçesini davada yapılacak savunmaya esas belgelerin temin edilmesi amacıyla ilgili hekime tebliğ ettiği, ancak hekimin sigorta şirketine ihbar yükümlülüğünü yerine getirip getirmediğinin takip edilmesine yönelik bir uygulamanın olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca sorumlu sağlık meslek mensupları aleyhine kesinleşmiş ceza mahkemesi kararı bulunmadığı için rücu mekanizması da işletilmemiştir. Dolayısıyla sigorta primlerinin yarısı İdare bütçesinden karşılanmasına rağmen, tıbbi kötü uygulama nedeniyle oluşan maddi ve manevi tazminat giderleri İdarenin üzerinde kalmaktadır. Tıbbi kötü uygulama nedeniyle açılan davalar sonucunda hastane bütçesinden maddi ve manevi tazminat ile yargılama gideri ödendiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, tıbbi kötü uygulamalar sebebiyle ödenen tazminatların geri alınması için Hukuk Müşavirliğine bildirim yapıldığı belirtilmiştir.

Bu itibarla tıbbi kötü uygulama nedeniyle İdare aleyhine açılan davalara ilişkin olarak İdare ve sorumlu sağlık meslek mensubu tarafından mevzuatta öngörülen ihbar yükümlülüğünün yerine getirilmesinin sağlanması ve dava neticesinde ödenen tazminat ve yargılama giderlerinin sigorta şirketinden talep edilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 11: Üniversite Hastanesinde Görev Yapan Tabiplerin Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Yaptırmaması

Üniversite hastanesinde görev yapan tabiplerden bir kısmının, zorunlu olarak yaptırması gereken Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasını yaptırmadığı tespit edilmiştir.

1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un Ek 12'nci maddesinde, kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların, tıbbi kötü uygulama nedeniyle kendilerinden talep edilebilecek zararlar ile kurumlarınca kendilerine yapılacak ruculara karşı sigorta yaptırmak zorunda olduğu, bu sigorta priminin yarısının kendileri tarafından, diğer yarısının döner sermayesi bulunan kurumlarda döner sermayeden, döner sermayesi bulunmayan kurumlarda kurum bütçelerinden ödeneceği, bu maddedeki zorunlu sigortaları yaptırmayanlara, mülki idare amirince sigortası yaptırılmayan her kişi için beş bin Türk Lirası idari para cezası verileceği belirtilmiş olup, kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan tabiplerin, dış tabiplerinin ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların, tıbbi kötü uygulama nedeniyle kendilerinden talep edilebilecek zararlar ile kurumlarınca kendilerine yapılacak ruculara karşı sigorta yaptırmak zorunda oldukları yolunda amir hükümlere yer verilmiştir.

21.07.2010 tarihli ve 27648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Kurum Katkısına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğin “Primlerin Ödenmesi ve Kurum Katkılarının Tahsili İle İldesi” başlıklı 3'üncü maddesinde, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların, yaptıracakları sigorta sözleşmesinin primlerini sigortacıya veya sigorta acentesine ödedikten sonra, ödedikleri prim tutarının yarısını döner sermayesi bulunan kurumlarda döner sermayeden, döner sermayesi bulunmayan kurumlarda kurum bütçesinden geri alabileceği, geri ödemelerin ise sigortaya ilişkin poliçe veya sigorta şirketi ya da sigorta acentesinin kaşesini taşıyan prim ödeme makbuzunun bir örneğinin ibrazı üzerine ilgili kurum tarafından en geç otuz gün içinde yapılacağı belirtilmiştir.

Bu çerçevede, Kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan tabiplerin, dış tabiplerinin ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların, mesleki faaliyetleri sırasında kötü uygulamaları nedeniyle oluşabilecek zararlar karşı sigorta yaptırmaları kanunen zorunlu tutulmuştur.

Yapılan incelemede, Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezinde (Hastane) çalışan 363 hekimin Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasını yaptırdığı geriye kalan 956 hekimin ise bu sigortayı yaptırmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, tüm hekimlere sigorta yaptırmaları hususunda duyuru yapıldığı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, üniversite hastanelerinde görev yapan tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların, tıbbi kötü uygulamadan kaynaklanacak tazminatlara ilişkin olarak, gerek zarar gören kişilerin gerek kurumlarının veya rücu edilmesi halinde kendilerinin zararlarının en aza indirilmesi için Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının yaptırılmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 12: İmha Edilecek Stok ve Hurdaya Ayırma İşlemlerinde Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına Gerekli Kayıtların Yapılmaması

Son kullanma tarihleri geçmiş stokların hurdaya ayırma işlemlerinde 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına gerekli kayıtların yapılmadığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 294 Elden çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı “Hesabın niteliği” başlıklı 249’uncu maddesinde; elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının, çeşitli nedenlerle işletmede kullanılma ve satış olanaklarını yitiren stoklar ile maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı, hesabın işleyişine ilişkin 250’inci maddesinde ise; işletmede kullanılma niteliğini kaybeden ilk madde ve malzemelerle fiziki nedenlerle bozulduğu için işletmenin müşterilerine sunamayacağı mamul ve ticari mallar ile kullanımdan kaldırılan maddi duran varlıklar tasfiye edilinceye kadar bu hesaba borç, ilgili stok ve maddi duran hesaplarına alacak, birikmiş amortismanları da 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına borç, 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedileceği, belirtilmiştir.

Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, son kullanma tarihi geçmiş stoklar ve kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların hurdaya ayırma işlemlerinde, kullanılma olanağını yitiren stok ve maddi duran varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç, ilgili stok ve maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının da 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına borç, 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir. Bu işlemler mevzuata uygun olarak yapılmadığından ilgili varlık hesabı ile 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabının olması gerekenden fazla, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı olması gerekenden eksik görünmesine yol açtığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünce alt birimlere konuyla ilgili bildirimlerin yapıldığı belirtilmiştir.

Buna göre, elden çıkarılacak stokların hurdaya ayırma işlemlerinde ilgili varlıkların 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Tıp Fakültesi Tarafından Elde Edilen Gelirlerden Döner Sermaye İşletmesine Bağlı Diğer Birimlere Borç Verilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
Öğretim Üyelerinin ve Hastane Personelinin Mesai İçi, Mesai Dışı Katkısını Gösteren Otomasyon Sisteminde Ödemeye Konu Verilerin Doğru Girişini Etkileyecek Hususların Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
İmha Edilecek Stok ve Hurdaya Ayırma İşlemlerinde Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına Gerekli Kayıtların Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
İşletme Alacaklarından Bir Bölümünün Tahsil Edilememesi	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
Parasal Limitler Dahilindeki Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Aşan Kısım için Kamu İhale Kurumundan İzin Alınmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
Tahsili Şüpheli Hale Gelen Diğer Alacakların Şüpheli Diğer Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.
İşçilere Yıl İçerisinde Mevzuatta Öngörülen	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.

Süreyi Aşacak Şekilde Fazla Mesai Yaptırılması			
Alacak Senetleri Hesabında Takip Edilen Tutarların Doğru Bilgiyi İçermemesi	2023	Yerine Getirilmedi	Yeniden bulgu konusu yapıldı.